

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 028 (6953)

"Ermənistanın təxribatları
təsadüfi baş verməyib"

5

Zəfər seçkilərinin Qalib LİDERİ!

Cənab İlham Əliyev 92,12 faiz səsle
prezident seçkilərinin qalibidir

4

14 fevral 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Avropa İttifaqı üçün "DEXIT" TƏHLÜKƏSİ

14 fevral, yoxsa 30 iyun

3

11

Rusiyalı ekspert: "Azərbaycan
Qərbə layiqli cavabı verdi"

15

Dövlət hesabına
xaricdə oxumaq
istəyənlərə şad xəbər

16

Bizimlə bir ömür
yaşayacaq mətbəx
dəzgahları:
HANSINI SEÇƏK?

8

Niyə dövlət
qulluqçusu ola
bilmirik?

11

İnamlı QƏLƏBƏYƏ dost təbrikləri

Çağdaş dünyamızda dövlət siyasətinin müasir modelini yaradan Cənab İlham Əliyev Prezidentliyi dövründə ölkənin həyatının bütün sahələrində verdiyi vədlərin hamısının yerinə yetirilməsinə nail olmuşdur. Məhz bunun səbəbidir ki, Zəfər seçkilərində Prezident İlham Əliyev yenidən böyük səs çoxluğu ilə qalib gələrək 92,12 faiz səsle Zəfər seçkilərinin qalibi kimi imzasını tarixə həkk etdi. 2003-cü il oktyabrın 1-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına müraciət edərək, namizədliyini siyasi varisi Cənab İlham Əliyevin xeyrinə geri götürdüyünü elan edərkən bildirmişdi: "İnanıram ki, Mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Keçirilən seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxu Cənab İlham Əliyevin lehinə səs verdi və 2003-cü il oktyabrın 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dövlət başçısı seçilməsindən ötən dövr ərzində ölkəmizin qazandığı uğurlar hər bir vətəndaşın diqqətindədir. Ölkəmizin hər bir uğuru ölkəmizə dost və qardaş olan ölkələr tərəfindən maraqla qarşılanır.

İlham Əliyevin növbəti 7 il üçün Prezident seçilməsi öz tarixinin yeni mərhələsinə qədəm qoyan Azərbaycan üçün ən uğurlu başlanğıcdır və bu tarixi gün qazanılan qələbə dünya liderlərinin diqqətindən kənar deyil. Azərbaycanda keçirilmiş növbədən-kənar prezident seçkiləri demokratiya yolunda yeni səhifədir. Azərbaycan xalqı növbədən-kənar prezident seçkilərində Cənab İlham Əliyevin siyasi gücünə, iradəsinə, gördüyü işlərə cavab verdi və layiqli Liderini yenidən seçdi..

"TƏKCƏ ÖLKƏLƏRİMİZİN MƏNAFEYİ NAMİNƏ DEYİL, HƏM DƏ QİTƏMİZDƏ SÜLH VƏ SABİTLİK ÜÇÜN BU ƏLAQƏLƏRİ BİRLİKDƏ DƏRİNLƏŞDİRƏCƏK VƏ İNKİŞAF ETDİRƏCƏYİK"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə dünya ölkələrinin prezidentləri tərəfindən edilən təbrik zəngləri, eləcə də, ünvanlanan təbrik məktublarının ardı-arası səngimdir. Çex Respublikasının Prezidenti Petr Pavel Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi yenidən Prezident seçilməsi münasibətilə təbrik edərək Çex Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında sıx münasibətlər və dostluq əlaqələrinin uzun tarixə malik olduğunu bildirdi. "İnanıram ki, biz təkcə ölkələrimizin mənafeyi naminə deyil, həm də qitəmizdə sülh və sabitlik üçün bu əlaqələri birlikdə dərinləşdirəcək və inkişaf etdirəcəyik" - deyərək bildirdi.

"AZƏRBAYCAN RUMİNYA ÜÇÜN CƏNUBİ QAFQAZ REGIONUNDA STRATEJİ, YAXIN VƏ ETİBARLI TƏRƏFDAŞDIR"

Rumıniyanın Prezidenti Klaus Verner İohannis isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməyi münasibətilə təbrikini çatdıraraq, davamlı uğurlar arzulayıb. Rumıniya ilə Azərbaycan arasında həm ikitərəfli, həm də

regional miqyasda davam edən çoxsaylı layihələrin qarşılıqlı münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu nümayiş etdirdiyi qeyd olunur. "Azərbaycan Rumıniya üçün Cənubi Qafqaz regionunda strateji, yaxın və etibarlı tərəfdaşdır. Mən bu vəsilə ilə Rumıniyanın strateji tərəfdaşlığımızın möhkəmlənməsinə və dərinləşməsinə sadıqlığını bir daha təsdiqləyirəm. Rumıniya və Azərbaycanın davamlı sözlərlə enerji, nəqliyyat, təhsil, ticarət və investisiyalar kimi xüsusi önəm daşıyan sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi imkanlarından tam yararlanacağına əminəm. Eyni zamanda, Rumıniya Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasındakı dialoqun davamlı və hərtərəfli inkişafı üçün fəaliyyətini davam etdirəcəkdir. Bu fürsətdən istifadə edərək Zati-alinizi ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlığı dərinləşdirmək məqsədilə bu il Rumıniyaya rəsmi səfərə dəvət edirəm" - deyərək bildirdi.

Qeyd edək ki, ölkələrimiz arasında yüksək səviyyəli siyasi dialoq çox fəaldır və müzakirə olunan məsələlər hər iki ölkənin maraqlarına cavab verir. Azərbaycan və Rumıniya uzun illər ərzində əlaqələrini strateji tərəfdaşlıq əsasında inkişaf etdirirlər. Strateji tərəfdaşlığa dair iki sənəd imzalanmışdır. Siyasi əlaqələrimiz də çox yüksək səviyyədədir və qarşılıqlı səfərlər bunu bir daha göstərir. Ölkələrimiz arasında mədəni əlaqələr getdikcə genişlənir. Bakıda "Azərbaycan - Rumıniya dostluq cəmiyyəti", Buxarestdə isə "Rom-Azer" Rumıniya-Azərbaycan dostluq cəmiyyəti fəaliyyət göstərir. Regional və beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycan və Rumıniya yaxından əməkdaşlıq edirlər. Hazırda Rumıniya-Azərbaycan iqtisadi münasibətləri yüksələn xətt üzrə inkişaf etməkdədir. Belə ki, enerji, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, elm, təhsil, əmək və sosial müdafiə, səhiyyə, mədəniyyət, turizm və digər sahələrdə Azərbaycan-Rumıniya əməkdaşlığı idən-ile genişlənməkdədir.

"SÜLH, SABİTLİK VƏ FİRAVANLIQ PERSPEKTİVLƏRİNİN TƏŞVİQİ ÜZRƏ BİRGƏ İŞİ DAVAM ETDİRƏ BİLƏCƏYİK"

Azərbaycana dost ölkələrdən olan İtaliya Respublikasının Prezidenti Serchio Mattarelladan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə Respublikanın Prezidenti vəzifəsinə yenidən seçilməyi münasibətilə səmimi təbriklər ünvanlandı. "Roma

və Bakı dərin dostluq və qarşılıqlı əməkdaşlıq sahələrinin getdikcə daha da genişləndirilməsinə yönəlmiş, ümumi öhdəliklə möhkəmləndirilmiş həqiqətən də strateji və çoxşaxəli tərəfdaşlığa malikdir. İnanıram ki, kəskin şəkildə şiddətli münaqişələr və narahətə gətirici gərginliklə səciyyələnən bir mərhələdə prinsiplə əməliyyatə malik kəsişmə nöqtəsi olan bütün Qafqaz regionu üçün sülh, sabitlik və firavanlıq perspektivlərinin təşviqi üzrə birgə işi davam etdirə biləcəyik", - deyərək bildirdi. O da qeyd olunub ki, Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında konstruktiv etimadın və əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı bu yolun tərkib hissəsidir və İtaliya bunun üçün hərtərəfli dəstəyini əsirgəməyəcək.

Dünya ölkələri sırasında İtaliya ölkəmiz üçün mühüm tərəfdaşlardan birinə çevrilib. Azərbaycanla İtaliya arasında əlaqələrin inkişafına böyük təkan verən məqamların mövcudluğunu şərtləndirən xeyli sayda nümunələr var. Son illərdə ölkələrimiz arasında bütün istiqamətlərdə, o cümlədən, siyasi-iqtisadi, ticarət, qanunvericilik, mədəniyyət, elm-təhsil sahələrində nailiyyətlər əldə olunub. Ölkə başçıların qarşılıqlı rəsmi səfərləri mövcud münasibətlərin inkişafını daha da yüksəltmişdir. Səfərlər çərçivəsində bir çox razılaşmalar və strateji tərəfdaşlıq haqqında mühüm sənədlər imzalanıb.

Bu gün ölkəmizdə İtaliya şirkətləri uğurla fəaliyyət göstərir. İki ölkənin gəncləri arasında da çox gözəl münasibətlər formalaşmış, universitetlər və digər mədəniyyət mərkəzlərinin əlaqələri getdikcə dərinləşir. Bu Azərbaycan - İtaliya arasında əməkdaşlıq, tərəfdaşlıq əlaqələrinin göstəricisidir. Əlbəttə ki, siyasi münasibətlər və strateji tərəfdaşlıq, iqtisadi-ticarət sahəsində əməkdaşlıqda mühüm rolə malikdir. İtaliya Azərbaycanın birinci ticarət və ixracat tərəfdaşdır.

SİYASİ KURSA OLAN ETİMADIN BARİZ NÜMUNƏSİ

Ardı-arası kəsilməyən təbriklər sırasında Azərbaycana dost və qardaş dövlətlərdən Türkiyədən gələn təbriklərdə müstəsna. Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasının Baş katibi Mehmet Süreyya Erdən ünvanlanan təbrikdə qeyd olunur: "Türk Dövlətləri Parlament Assambleyasının (TÜRKP) Katibliyi adından və şəxsən öz adımdan Sizi 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədən-kənar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində inamlı qələbəyə münasibətilə səmimi-qəlbəniz təbrik edirəm. İlk dəfə olaraq seçkilərin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etmiş qardaş Azərbay-

canın bütün ərazisində keçirilməsi mühüm tarixi hadisə kimi qiymətləndirilir.

Xalqın rifahına və ölkənin hərtərəfli inkişafına yönəlmiş məqsədyönlü və uğurlu siyasəti təmin etməyə, respublikanın beynəlxalq aləmdə mövqeyini möhkəmləndirməyə qadir lider kimi növbəti dəfə bu şərəfli vəzifəyə seçilməyiniz Azərbaycan xalqının Sizə və siyasi kursunuza olan etimadının bariz nümunəsidir. Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, Sizi bir daha təbrik edir, Sizə möhkəm cansağlığı, ali dövləti fəaliyyətinizdə və bütün təşəbbüslərinizdə uğurlar diləyirəm".

XALQININ RİFAHI NAMİNƏ FƏALİYYƏT

"Yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməyiniz və xalqınızın Zati-alinizə inamının bir daha təsdiqi münasibətilə Sizə səmimi təbriklərimizi və xeyir-duamızı çatdırmaqdan məmnunluq hissi duyuruq. Bəhreyn Krallığı və Azərbaycan Respublikası arasında bizim də diqqət yetirdiyimiz və yüksək dəyərləndirdiyimiz ikitərəfli münasibətlərə görə Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Ölkələrimiz və xalqlarımızın maraqları naminə bu əlaqələri bütün sahələrdə möhkəmləndirmək istiqamətində Zati-alinizlə işləməyə ümidvarıq. Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, dost Azərbaycan xalqının rifahı naminə fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm". Bu fikirlər isə Bəhreynin Kralı Həməd bin İsa Al Xəlifə tərəfindən ünvanlandı.

Bu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dünya dövlətləri ilə qurduğu qarşılıqlı etimad əsasında formalaşmış. Cənab Prezidentin qazandığı imic ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunu yüksəltdi. Prezident İlham Əliyevin apardığı düşünülmüş və gələcəyə hesablanmış beynəlxalq və sosial-iqtisadi siyasəti sayəsində Azərbaycan qısa bir zamanda böyük inkişaf yolu qət edib. Azərbaycanın son illər ərzində böyük dünya əhəmiyyətli transmilli layihələrə imza atması, karbohidrogen yataqlarından istehsal olunan neft və qazın Avropaya və dünyaya çatdırılmasının şaxələndirilməsi, Cənub Qaz Dəhlizində aparılan möhtəşəm tikinti işləri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi, Şimal-Cənub, Qərb-Şərq nəqliyyat dəhlizlərindən istifadə imkanlarımızın genişlənməsi ölkəmizin dünya üçün cəlb ediciliyini daha da artırıb. Bu və ya digər amillər ölkəmizin dünyada dostlarının, tərəfdaşlarının sayını artırır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Zəfər seçkilərindəki qələbəsi ölkəmizin daha işıqlı gələcəyi üçün yeni imkanlar yaradıb.

Zümrüd BAYRAMOVA

Avropa İttifaqı ilə bağlı son zamanlar heç də nikbin proqnozlar verilmir. Ümumiyyətlə, bu qurumun ciddi problemlər qarşısında olduğu bildirilir. Xüsusən də, Aİ-nin tərkibində olan bir neçə ölkənin həmin təşkilatı tərk etmək niyyətinin olması heç də həmin qurum üçün arzuolunan hal hesab olunmur. İtkilərin əhəmiyyətli dərəcədə böyük olacağı indidən bəllidir və görünür, həmin təşkilatın da, sözügedən təşkilatı tərk etmək qərarı barədə düşünüən ölkələrin də narahatlığı səbəbsiz deyil. Çünki Avropa İttifaqı da, həmin təşkilatı tərk etmək barədə düşünüən ölkələrin özləri də ciddi problemlər qarşısında olduqlarının fərqi yoxdur.

Almaniyanın təmsilində böyük bir Avropa ölkəsi Avropa İttifaqını tərk edəcəyi təqdirdə həmin təşkilatın nə ilə qarşılaşacağı barədə ciddi məlumatlar var. Statistik məlumatlara keçmədən öncə onu diqqətə çatdırmaq istərdik ki, həmin ölkənin təşkilatı tərk etməsi bir başlanğıc və istiqamət kimi də qəbul oluna bilər. Xüsusən də, Almaniyanın həmin təşkilatı tərk etməsinin ardınca digər Avropa ölkələrinin də belə bir addıma qoşulmayacağından Aİ qətiyyətlə sığortalanmayıb. Çox güman ki, digər Avropa ölkələrinin arasında Almaniyanın ardınca Avropa İttifaqı ilə vidalaşmaq istəyən ölkələr də olacaq və bu da həmin təşkilatın dağılma, yaxud da böyük təhlükə astanasında olduğu anlamına gəlir.

Sözsüz ki, Avropa İttifaqının gələcəyinin təhlükə altında olmasına səbəb olan amillərdən ən əsası həmin təşkilatın ən əsas iki üzvü olan ölkədə, Fransa və Almaniya olan etiraz aksiyalarıdır. Hər iki Avropa ölkəsində itaətsizliyin pik həddə çatması katalizator rolunu oynamadadır. Ələlxüsus da fermerlərin, sürücülərin, tranzit daşıma şirkətləri işçilərinin aksiyalar zamanı kütləvi itaətsizliyin hadisələrə ciddi şəkildə təsiri danılmazdır. Məhz bu səbəb həmin ölkələrdə sağçıların yüksəlişinə elə bir təkən verib ki, bu artıq həmin ölkələrin özündə belə etiraz edilməkdədir. Kütləvi itaətsizlik, sağçıların yüksəlişi daha çox Almaniya müşahidə edilir və Fransada da buna oxşar belə bir ənənənin, belə bir tendensiyanın davam etməyəcəyi, digər Avropa ölkələrində də müşahidə edilməyəcəyi barədə qətiyyətlə heç nə demək olmaz. Əksinə, gözlənilən heç də qənaətbəxş deyil və narahatlıq da bu baxımdan anlaşılır.

Almaniyanın daxilində artıq Avropa İttifaqından çıxmaqla əlaqədar çağırışlar günü-gündən artmaqdadır. "Dexit" adlandırılan bu prosesin istər Almaniya, istərsə də Avropa İttifaqına mümkün mənfi nəticələrinin indidən ciddi müzakirələrə səbəb olması, əsas müzakirə mövzusunə çevrilməsi heç də təsadüfi və əbəy yerə deyil. Ona görə ki, Almaniya Aİ-yə daxil olan dövlətlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Ümumiyyətlə, quruma daxil olan həmin 27 dövlətin hər birinin ölçüləri də, strukturları da, iqtisadiyyatı da fərqlidir və Almaniya sadəlanlar baxımından təşkilatın lider ölkəsi hesab olunur. Almaniyanın iqtisadi potensialı və gücü Avropa İttifaqının bütövlükdə ümumi daxili məhsulunun demək olar ki, dördü birini, daha dəqiq desək 24 faizini, üzv ölkələrdən birbaşa investisiyalarının isə beşdə birini, daha dəqiq desək, 21 faizini təşkil edir. Avropa İttifaqı daxilində mal və xidmətlərin belə ən böyük idxalçısı və ixracatçısı elə məhz Almaniya sayılır. Bu baxımdan da, indi ekspertlərin əksəriyyəti belə bir qənaətdədirlər ki, sözügedən ölkənin təşkilatdan çıxması, yəni "Dexit" istər Aİ üçün, istərsə də Almaniyanın özü üçün də fəlakətli nəticələrlə nəticələndir. Ən azından statistik göstəricilər, eləcə də iqtisadi proqnozlar bunu deməyə əsas verir və ekspertlər də məhz həmin göstəricilərə və proqnozlara görə bu qənaətdədirlər.

Bir çox araşdırmalar artıq iqtisadi proqnozlar vermək üçün kifayət qədər əsas hesab olunur. Məsələn, Almaniyanın Bertelsmann Fondunun araşdırmasına görə, Avropa İttifaqından çıxması həmin ölkənin də, təşkilatın da ümumi daxili məhsulunda azalmaya səbəb olacaq. Daha dəqiq desək, araşdırmalara görə təşkilatı tərk edəcəyi təqdirdə Almaniyanın ümumi daxili məhsulu 2030-cu ilə qədər onun təşkilatda qalması ilə müqayisədə 0,5 faiz azalacaq. Həmin araşdırmalara görə, həmçinin Aİ-

Avropa İttifaqı üçün "DEXIT" TƏHLÜKƏSİ

nin özünün də həmin dövrdə ümumi daxili məhsulunda 0,3 faiz azalma müşahidə edilmişdir, hansı ki bu statistik rəqəmlər heç də arzuolunan hesab edilmir. Sözügedən araşdırmalara görə, Almaniya ilə yanaşı təşkilatı tərk etmək niyyətində olan Böyük Britaniyanın da Avropa İttifaqını tərk etməsi həmin təşkilatın ixracının 1,7 faiz, Almaniyanın ixracının isə 3,2 faiz azalmasına gətirib çıxara bilər. Bu həmçinin Aİ əhalisinin müvafiq olaraq 1,4% və Almaniya əhalisinin 3,9% azalması deməkdir. Qeyd olunur ki, Almaniyanın Avropa İttifaqını və vahid bazarı tərk etməsi, daha ciddi ticarət maneələri və təşkilatın özünün də daxilində işçi qüvvəsinin hərəkətliliyinin azalması ilə nəticələndirə bilər. Təkcə Almaniyanın Bertelsmann Fondunun araşdırması deyil, digər mənbələr də oxşar proqnozlarla çıxış edirlər. Almaniyanın təşkilatı tərk etməsi fonunda iqtisadçıların əksəriyyəti zərəri indidən hesablayıblar. Məsələn, "Al Arabiya" yazır ki, iqtisadçılar Almaniyanın Aİ-dən çıxmasının zərərini hesablayıblar və bildirirlər ki, "Dexit" baş verəcəyi təqdirdə, həmin təşkilat öz büdcəsinin beşdə birini, Almaniya iqtisadiyyatı isə 227 milyard avro itirəcək. 2023-cü ilin dördüncü rübündə enerji daşıyıcılarının qiymətlərinin artması, eləcə də Avropada tələbin zəifləməsi səbəbindən Almaniyanın ümumi daxili məhsulunda müşahidə edilən 0,3 faizlik geriləmə əlbəttə ki, həmin ölkənin öz rəqabət qabiliyyətini itirməsi anlamına gəlir. Həmin ölkədə ixracın belə ötən ildə 1,2 faiz azalması, Mərkəzi Bankın faiz dərəcələrini yüksəltməsi, bu səbəbdən də məcburi vergi tənzimləmələri və kənd təsərrüfatı subsidiyalarının kəsilməsi qaçılmaz olub və alman fermerlərinin, eləcə də digər sahələrdə çalışanların kütləvi etirazları da bu baxımdan təsadüfi sayılmır. Təbii ki, bütün bunlar qeyd olunan proseslərə də təsirsiz ötürüş bilməz.

Diqqətə çatdıraq ki, Avropa İttifaqının hesabına gəlirlər əldə edənlər də var. Buna görə də indi Aİ ilə bağlı proseslərin onlar üçün də təsirsiz ötürüşməyəcəyi proqnozlaşdırılır və haqlı olaraq da qeyd olunur ki, bu, yəni haqqında qeyd olunan "Dexit" bir çoxları üçün, həmin təşkilatda daxil olan bir çox üzv dövlətlər üçün iqtisadi tənəzzül deməkdir. Məlumat üçün diqqətə çatdıraq ki, Avropa İttifaqının hesabat ili üçün büdcəsi təxmini olaraq, 143 milyard avro-

dur və bunun da 137 milyardını məhz üzv ölkələrin birbaşa investisiyaları təşkil edir. Bu məqamda onu da bildirmək yerinə düşərdi ki, Almaniyanın payı 30,3 milyard avropdan çox olduğu halda, Polşa, İspaniya və İtaliya kimi ölkələrin təmsilində üzv ölkələrin əksəriyyətinin büdcədən aldığı pay ümumi büdcəyə qatdığından dəfələrlə çoxdur. Diqqətə çatdıraq ki, 2022-ci ildə Avropa İttifaqının ümumi büdcəsinə qoyduğu sərmayədən 16,6 milyard avro çox vəsait əldə edən Polşa kimi bir ölkə ən böyük benefisiar sayılır. Qoyduğu sərmayədən 13 milyard avro daha çox əldə edən İspaniya ikinci yerdə, qoyduğu vəsaitdən 8,4 milyard avro çox əldə edən İtaliya üçüncü yerdədir. Hər halda, Avropanın inkişaf etmiş hər üç ölkəsi barədə məlumat onu deməyə əsas verir ki, büdcədən oxşar proqnozlarla çıxış edirlər. Almaniyanın inkişaf etmiş hər üç ölkəsi barədə məlumat onu deməyə əsas verir ki, büdcədən oxşar proqnozlarla çıxış edirlər. Almaniyanın inkişaf etmiş hər üç ölkəsi barədə məlumat onu deməyə əsas verir ki, büdcədən oxşar proqnozlarla çıxış edirlər. Almaniyanın inkişaf etmiş hər üç ölkəsi barədə məlumat onu deməyə əsas verir ki, büdcədən oxşar proqnozlarla çıxış edirlər.

Almaniyanın daxili durumu və bu ölkədə gözlənilən heç də həmin ölkə üçün ürəkəcan deyil. Hazırda 7,5 milyon almanın aztəminatlı işlərdə çalışdığı barədə məlumat Aİ-nin son hesabatında belə qeyd olunur. Bu çox böyük bir rəqəmdir və belə bir statistik göstərici onu deməyə əsas verir ki, Almaniya yoxsulluq riski altında olan insanlar yetərincədir. Hətta "Paritätischer Gesamtverband" qeyri-hökumət təşkilatının məlumatına görə, belə bir risk altında olan insanların nisbəti ümumi əhalinin 16,6 faizini təşkil edir. Daha dəqiq desək, Almaniyanın ümumi əhalisinin təqribən altıda biri yoxsulluq riski altında olan insanlardır. Sözsüz ki, bu faktor həmin o Avropa ölkəsi üçün təsirsiz ötürüş bilməz və görünən də odur ki, artıq Şərqi Almaniya yaşayınlar arasında ksenofobik hisslər güclənməyə başlayıb. Heç şübhəsiz ki, həmin ölkədə qeydə alınan bu fakt və mövcud vəziyyət ölkənin gələcəyi ilə bağlı proqnoz verməyə əsas yaradır. Həmin proqnozlarda isə ən əsas olaraq qeyd olunur ki, mövcud şəraitlə bağlı vəziyyət, Almaniya kimi bir dövlətdə, Avropa İttifaqının əsas iqtisadi gücü hesab edilən ölkədə 2025-ci ildə keçiriləcək növbəti seçkilərdə ifrat sağçı partiya və təşkilatların populyarlığının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına tə-

kan verməkdədir. Hər halda bu proqnozlara əhəmiyyət verilməsəydi, Almaniya hakimiyyətinə narahatlıq hiss olunmazdı. Ümumiyyətlə, Aİ-ni tərk etmək və buna oxşar qərarlar barədə düşünülməsi özü də təsdiq edir ki, Avropanın düz ortasında işlər heç də qaydasında deyil. Nə Avropa İttifaqı, nə də ittifaqa daxil olan Avropa ölkələri üçün yaxşı heç nə vəd edilmir. Görünür, qərəzli siyasi ambisiyalarla başqa ölkələrə irad tutmaq üçün ciddi cəhdlər edən və bəzən də əsassız, ədalətsiz şəkildə, özü də həyasızlıqla buna nail olan Aİ də, onun daxilində olan və vəziyyəti heç də yaxşı olmayan ölkələr də taleyin ironiyası ilə qarşılaşıblar, hanı ki bunun fərqi yoxdur onlar üçün daha məqsəduyğun olardı, nəinki başqa dövlətlərin işlərinə burun soxmaq və ədalətsiz, ikili yanaşma sərgiləmək...

Avropanın müxtəlif strukturlarında Azərbaycanı "öyüd" vermək, "yol göstərmək", hələ bir üstəlik, utanmadan irad belə bildirmək niyyətində olan, bəzən də buna cəsarət edən Avropa ölkələrinin də, Aİ kimi bir təşkilatın özünün də hansı dərəcədə tənəzzül içərisində olduğu göz önündədir. İstər ölkəmizə münasibətdə ədalətsiz qərarların əsas təşkilatçıları olan ölkələr olsun, istərsə də onların Azərbaycana qarşı ikili yanaşmanı təsdiq edən təşəbbüsünə "boyun əyən" Avropa İttifaqı olsun, onlar özləri hazırda ciddi təhlükə ilə qarşılaşıblar və bilməlidirlər ki, özlərinə bu gün bir öyüd verən və yol göstərən lazımdır. Azərbaycan özünü apardıqı siyasəti ilə onlara onsuz da bir nümunə, bir nümunədir, amma istəsələr öyüd də verə bilərik, yol da göstərərik. Başa da sala bilərik ki, Avropanın həmin ölkələrinin, Aİ-nin iqtisadi inkişafının əsas lokomotivi sayılan enerji daşıyıcılarının əsas tədarükçülərindən olan və etibarlı tərəfdaş kimi artıq çoxdan özünü sübut edən Azərbaycanla münasibətlərə qərəzli siyasi ambisiyalarla kölgə salmaq qarşılaşdıqları tənəzzül və təhlükələri daha dərinləşdirə bilər. Bununla belə, Avropa İttifaqı da, Avropanın indi tənəzzüllə qarşılaşan ölkələri də, hətta kobud şəkildə desək, quyruğu qapı arasında qalan dövlətləri də bilməlidirlər, özləri belə fərqi yoxdur onlar üçün daha məqsəduyğun olardı, nəinki başqa dövlətlərin işlərinə burun soxmaq və ədalətsiz, ikili yanaşma sərgiləmək...

İnam Hacıyev

2024-cü il fevralın 7-də Azərbaycan-da şəffaf şəkildə keçirilən növbədənəkar Zəfər seçkiləri ölkənin demokratik inkişaf tarixinə daha bir uğur səhifəsini yazdı. Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa edən bütöv Azərbaycanda keçirilən seçkilər hər bir azərbaycanlı qürurlandırdı. Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoydu. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 20 illiyi dövründə verilən hər bir vəd, qarşıya qoyulan vəzifələr yerinə yetirildi və təsadüfi deyil ki, Cənab İlham Əliyev MSK-nın yekun protokoluna əsasən, 92,12 faiz səsle yenidən prezident seçkilərində qalib gəldi. Yeni dövrün başlanğıcı kimi dəyərləndirilən bu seçkilər ölkəmizin qarşısında yeni imkanlar yaradır. 30 illik torpaq həsrətinə son qoyan tarixi Zəfərimizin, həmçinin ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin müəllifi olan İlham Əliyevin ətrafında bir yumruq kimi birləşən xalq qalib Liderinə səs verməklə bir daha təsdiqlədi ki, xalq-Prezident birliyi, həmrəyliyi sarsılmazdır.

Suverenliyimizi bərpa edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Üçrəngli Bayrağımızı Xankəndi şəhərində ucaldıqdan sonra xalqa müraciətində bildirdiyi fikirləri xatırlatmaq yerinə düşərdi. Cənab İlham Əliyev bildirmişdir ki, son 20 il ərzində verdiyim bütün vədlər, qarşıma qoyduğum bütün vəzifələr icra edildi: "İyirmi il bundan əvvəl Prezident kimi öz vəzifə borcumu yerinə yetirməyə başlayanda qarşıma bir nömrəli vəzifə qoymuşdum ki, Azərbaycan Bayrağı o vaxt işğal altında olan bütün ərazilərdə, bütün torpaqlarda, bütün şəhər və kəndlərdə qaldırılsın. Hər gün, hər saat bu müqəddəs məqsədə doğru getdik".

Fevralın 13-də Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun iclasında 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin nəticələrinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasından daxil olmuş materiallar üzrə xüsusi konstitusiyası icraatı qaydasında konstitusiyası işinə baxılıb. Konstitusiyası Məhkəməsi hakimlərin məruzələrini, maraqlı subyektin qanuni nümayəndələrinin çıxışlarını, ekspertlərin rəylərini dinləyib, işin materiallarına baxaraq, 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin yekunlarının təsdiq və rəsmən elan olunmasına dair qərar qəbul edib. 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinə dair Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolunda əks olunmuş nəticələr təsdiq edilib. Xalqın qalib Liderinə etimadı səsvermənin nəticələrində özünün aydın ifadəsini tapdı. Qərara əsasən, Azərbaycan Respublikasının prezidentliyinə namizəd Əliyev İlham Heydər oğlu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş elan edilib.

Konstitusiyası Məhkəməsinin bu qərarı elan olunduğu gündən qüvvəyə minir, qətidir, heç bir orqan və ya vəzifəli şəxs tərəfindən ləğv edilə, dəyişdirilə, yaxud rəsmi təfsir edilə bilməz.

ZƏFƏR SEÇKİLƏRİ - YENİ DÖVRÜN BAŞLANĞICI

Azərbaycan tarixinin səhifəsinə yazılan 7 fevral ölkəmizdə keçirilən növbədənəkar prezident seçkiləri müdrik xalqımızın yekdiilliyi ilə, həmrəyliyi ilə yeni tariximizə möhrünü vurdu. Xalqımız həmrəyliklə öz tarixi seçimini edərək bir daha inkişafa, tərəqqiyə, sabitliyə, əmin-amanlığa səs verdilər. Bu səs Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yeritdiyi müdrik və uzaqqören siyasətə verilən səs idi. Bu seçkilər Azərbaycan üçün tam bir demokratik bayram oldu. İlk dəfə seçkilər Azərbaycanın bütün ərazilərində keçirildi. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərimizin görüldü möhtəşəm işləri qətiyyət və prinsipliliklə davam etdirərək Azərbaycanın iqtisadi, siyasi, hərbi qüdrətini, nüfuzunu daim artıraraq, xalqın güzəranını və rifahını dönmədən yüksəldərək, ərazi bütövlüyümüzü təmin edərək və suverenliyimizə imza ataraq xalq

Zəfər seçkilərinin Qalib LİDERİ!

Cənab İlham Əliyev 92,12 faiz səsle prezident seçkilərinin qalibidir

qın alternativsiz Liderinə çevrilib. Bu gün Azərbaycan öz qüdrətli Liderinin uzaqqören, qətiyyətli siyasəti ilə regionda yaranmış yeni reallıqlar fonunda daha möhtəşəm gələcəyə doğru inamla addımlayır. 30 ildən sonra ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyümüz tam təmin edilmiş şəkildə seçki keçirildi və bu seçki bütün ölkə ərazisini əhatə etdi. Keçmiş məcburi köçkünlər yurdlarında seçici olaraq səs verdilər. Bu da daha bir tarixi hadisəyə çevrildi. Əlbəttə ki, Zəfər seçkiləri yeni dövrün başlanğıcıdır. Seçkilərdə qazanan bu Zəfər Azərbaycan xalqının Prezidentinə inamının, etimadının təzahürüdür. Ötən 20 illik tariximiz Azərbaycanın böyük bir salnaməsini yaratmış, güclü iqtisadiyyata, dinamik inkişafa, dünya dövlətləri sırasında xüsusi imicə malik olan dövlət kimi öz imicini təsdiqləmişdir. Dövlət siyasətinin müasir modelini yaradan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yüksək idarəçilik məharəti, qətiyyəti və milli maraqlara əsaslanan daxili və xarici siyasəti nəticəsində bütün sferalarda əldə olunan nailiyyətlərin kökündə müdrik siyasət, möhkəm siyasi iradə və xalq-dövlət birliyinin real əsasları dayanır.

ÖLKƏMİZ ÜÇÜN YENİ DÖVR BAŞLAYIR

Reallaşan kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat və ən əsası da xalq-iqtidar birliyi Azərbaycanın əsas inkişaf göstəriciləri sırasında olan amillərdir. Dövlət başçısı prezidentliyi dövründə ölkə həyatının bütün sahələrində verdiyi vədlərin hamısının yerinə yetirilməsinə nail olmuşdur. Ötən iyirmi il aydın şəkildə göstərdi ki, İlham Əliyev Prezidentliyi dövründə ölkənin həyatının bütün sahələrində

verdiyi vədlərin hamısını yerinə yetirmişdir. Əldə olunan möhtəşəm nailiyyətlər Azərbaycanı güclü və qüdrətli dövlətə çevirib. Əbəs deyil ki, 2008-ci il oktyabrın 15-də, 2013-cü il oktyabrın 9-da və 2018-ci il aprelin 11-də keçirilən prezident seçkilərində xalqımız Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısına, əmin-amanlığa, tərəqqiyə və quruculuğa səs verdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır: "Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq".

Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə növbəti yeddi ildə rəhbərliyi ilə bizi ötən 20 ildə əldə edilmiş nailiyyətlərin davamı ilə yanaşı, fəth ediləcək daha uca zirvələr, böyük hədəflər gözləyir. Bu, indikindən də qüdrətli, bütün sahələr üzrə hərtərəfli inkişaf etmiş, güclü iqtisadiyyata sahib müstəqil Azərbaycan olacaq. Bu gün Azərbaycan qalib dövlətdir. Xalq-iqtidar birliyi bizi zəfərə, qələbədən qələbə aparır.

AZƏRBAYCANIN ƏLDƏ ETDİYİ NAILİYYƏTLƏR - TARİXİ GERÇƏKLİKLƏR

Prezident İlham Əliyev xalqımızın həyatında böyük dəyişikliklər yaradan tarixi vəzifələrin həyata keçirilməsi yükünü və məsuliyyətini daşıyaraq milli maraqları ifadə edən

siyasət həyata keçirir. Azərbaycan Prezidenti sübut edir ki, liderin malik olduğu nüfuz özündə şəxsi keyfiyyətlərin, siyasi dəyərlərin və prinsiplərin vəhdətini birləşdirir. Dövlət başçısının xalqın qəhrəmanı, hərbi sərkərdəsi olması onun intellektual potensialından və səriştəli idarəetmə bacarığından irəliləyir. Müstəqil Azərbaycanın yürütdüyü siyasət ölkəmizin etibarlı və strateji tərəfdaş kimi nüfuzunu beynəlxalq aləmdə yüksəldib və dünya birliyinin ayrılmaz hissəsinə çevirib. Bu gün, məhz uğurlu iqtisadi inkişaf strategiyasının nəticəsidir ki, Azərbaycan modeli dünyada tanınır və qəbul edilir. Bütün bu və ya digər amillər müstəqillik dövründə Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlər - tarixi gerçəklikləridir. Müasir Azərbaycanda nəhəng enerji layihələri, ölkənin hər yerində abadlaşma, müasirləşmə, ölkənin dünyada tanınması və milli maraqlara xidmət edən çoxsaylı tədbirlər gerçəkləşib. Həyata keçirilən çox-tərəfli və balanslaşdırılmış xarici siyasət nəticəsində, Azərbaycan regionun ən güclü və nüfuzlu dövlətinə çevrilib. Əlbəttə, xalqımız görülən işləri, əldə olunan nailiyyətləri hər zaman dəyərləndirir və ən yüksək səviyyədə qiymətləndirir.

Cənab İlham Əliyevin növbəti 7 il üçün Prezident seçilməsi öz tarixinin yeni mərhələsinə qədəm qoyan Azərbaycan üçün ən uğurlu başlanğıcdır. Ermənistanla sühlət əldə olunması, azad olunmuş torpaqlara Böyük Qayıdış kimi nəhəng işlər, vəzifələr durur. Xalq məhz gələcək işıqlı taleyini yalnız öz sınaqmış LİDERİ İLHAM ƏLİYEVƏ etibar edə bilərdi. Qarşıda Azərbaycanı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha yeni nailiyyətlər və yeni qələbələr gözləyir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Prezident seçkilərinin nəticələri hüquqi qiymətini aldı

"Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin dünən keçirilən plenum iclasında növbədənəkar prezident seçkilərinin nəticələri təsdiq olundu. Xalqımızın həyatında çox mühüm tarixi hadisə olan seçkilər hüquqi qiymətini aldı. Seçkilərin demokratik, şəffaf keçirildiyi barədə rəylər də Azərbaycanda ümumxalq səsverməsinə kifayət qədər təcrübə qazanıldığını göstərdi. Xalqımız dünyaya seçib-seçilmək imkanlarını nümayiş etdirdi. Seçici fəallığı, yaradılan şərait qüsur axtarmağa verdiş etmiş bəzi beynəlxalq təşkilatların arzusunu ürəyində qoydu. Xarici müşahidəçilərin çıxışlarında da ölkəmizdə seçkilərin demokratik keçirildiyi, İlham Əliyevin xalq tərəfindən bir daha, həm də yüksək faiz-

lə dəstəkləndiyi məlum oldu. Bəli, bu, xalqımızın etibarlılıq, öz liderinə sadiqlik nümunəsidir". Bunu SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov deyib.

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan xalqı həm müharibə meydanında, həm masada qalib olduğu kimi, sandıq başındakı seçimlərində də qalibdir: "Xalqımız növbəti dövr üçün öz rəhbərinin ətrafında sıx birləşmək yolunu seçdi. 1993-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevi hakimiyyət sükani arxasında görmək istəyən xalqımız bu seçimi onun siyasi varisi İlham Əliyevlə də davam etdirdi. Adına Zəfər seçkisi dediyimiz bu seçkilər xalqımızı növbəti dəfə birləşdirdi, bütövləşdirdi. Xalq-iqtidar birliyi seçkilərdə seçki aktivliyində və səsələrin cə-

nab İlham Heydər oğlu Əliyevə yönəlməsində öz təzahürünü tapdı. Əlbəttə, xalqın fikrini, rəyini, kimə səs verəcəyini seçkidən öncə keçirilmiş rəy sorğuları ifadə edirdi. Lakin insanların seçki prosesində iştirak etməklə bağlı böyük arzuları vardı. Bütün ölkə üzrə məntəqələrə insanların öz rəhbərinə dəstək olmaq üçün axışması dövlət başçısına olan sevginin ifadəsi idi. İlham Əliyevin ailəsi ilə birlikdə Xankəndidə səs verməsi dünyaya verilmiş növbəti ismarıq idi. Artıq münaqişə yoxdur. Xalq öz rəhbərini fatehi olduğu şəhərdə yenidən gördü. Azərbaycan xalqının iradəsinə, demokratik qərarlarına hörmət etməyən, seçkiyə kölgə salmağa çalışınlar isə rəzil oldular".

Səbinə Hüseynli

KOMİTƏ SƏDRİ

"Növbədənəkar prezident seçkilərinin keçirilməsi Azərbaycan xalqının həyatında çox mühüm tarixi hadisədir. Çünki bu seçkini şəffaf, demokratik şəkildə keçirməklə Azərbaycan xalqı dünyaya bir daha öz seçimini, sadiqliyini, böyük etimadını nümayiş etdirdi. Əlbəttə ki, seçkinin yaddaqalan cəhəti xalqın birliyi və fəal iştirakı idi. Çoxsaylı xarici müşahidəçilərin, siyasi dairələrin iştirak etdiyi seçkinin yüksək səviyyədə keçirilməsi dünyaya yeni

mesajlar verdi. Belə ki dünya bir daha anladı ki, Azərbaycan xalqı müharibədə qalib olduğu kimi, seçimlərində də qalibdir. Seçicilərin yüksək fəallığı göstərdi ki, xalqımız öz gələcəyinin tərəfdarıdır. Bunun da əsasları var idi. Çünki cənab İlham Əliyev 20 illik fəa-

"Xalqın birliyi bu seçkiləri yaddaqalan etdi"

liyyəti ilə özünü təsdiqləmiş və seçim uğurunu müəyyən etmişdir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin komitə sədri Tahir Rzayev deyib.

Onun sözlərinə görə, 20 illik dövr Azərbaycan dövlətinin inkişaf, dünyada tanınma və qələbələr dövrü olub: "Ölkə iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edib, xalqın sosial rifahı yüksəlib, dövlətimiz beynəlxalq aləmdə söz sahibinə çevrilib. Ən əsası isə xalqımız öz rəhbəri ətrafında birləşərək Qarabağ torpaqlarını azğın düşməndən azad edib. Bu böyük qələbələr əsas verir ki, cənab İlham Əliyev əbədi olaraq Azərbaycan Prezi-

denti olsun".

Deputat sözlərinə davam edərək bildirdi ki, cənab İlham Əliyevin yenicən dövlət başçısı seçilməsi nəinki Azərbaycan xalqının, eləcə də qardaş dövlətlərin də sevincinə səbəb olub: "Ölkə rəhbərinə ünvanlanan çoxsaylı təbriklər bunu bir daha sübut edir. Dünya bu gün Azərbaycan Prezidentinə inanır, onun bəşəriyyətin gələcəyi uğrunda apardığı mübarizəsini dəstəkləyir. Bu bəşəri ideyalar yalnız Azərbaycan xalqı üçün deyil, dünya ölkələri üçün də vacibdir.

Prezident İlham Əliyev son çıxışlarında dəfələrlə dünyada sülhün, demokratiyanın, azadlığının tərəfdarı olduğunu, bu yolda səylərini əsirgəməyəcəyini xatırladı. Əlbəttə ki, deyilənlər əməli fəaliyyətdə öz təsdiqini tapır. Dövlət başçısı verdiyi vədlərə sadiqdir. Belə olduğu halda bütün dünya cənab İlham Əliyevə böyük inam bəsləyir və xarici dövlətlər Azərbaycanla münasibətləri möhkəmləndirməyə önəm verirlər".

Ləman Sərraf

"Ermənistanın təxribatları təsadüfi baş verməyib"

"Ermənistan dövləti bir tərəfdən sülh müqaviləsi üzrə danışıqlarda sadiqliyini nümayiş etdirir, digər tərəfdən də şərti sərhəddə təxribatlar törədir. İrəvanın həssas dövərdə bu cür addımlarının bir neçə səbəbi var". Bu barədə SİA-ya açıq-

lamasında siyasi şərhçi Elmir Səftərov deyib. Onun sözlərinə görə, səbəblərdən birincisi, Azərbaycanda keçirilən prezident seçkilərindən sonra Avropa ölkələri ilə münasibətlərin nisbətən normallaşması gözlənilir: "İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra ciddi şəkildə Qərbi meyillənən Ermənistan həmin dairələrə ölkəmizə qarşı təsir vasitəsi kimi baxır. Ona görə də təxribatlar törətməklə Azərbaycanı qıcıqlandırır və özünü günahsız, təcavüzə uğrayan dövlət kimi təqdim edir. Nəticədə isə beynəlxalq təşkilatlarda ölkəmiz əleyhinə dividedlər qazanmaq istəyir. Bu səbəbdən də Azərbaycanın Avropa ölkələri ilə münasibətlərinin normallaşmasını istəmir və imkan düşdükcə buna süni maneələr yaratmaq üçün planlı işlər görür. Amma hadisənin videogörüntüsünün olması Ermənistanın həm Azərbaycan, həm də beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında əsl niyyətini oraya qoydu. Həmçinin əsas-sız iddialarını daha da zəiflətdi".

Ekspert bildirib ki, səbəblərdən ikincisi, Avropa İttifaqının (Aİ) şərti sərhədin Ermənistan hissəsindəki missiyası, Fransa Jandarmasının sərhədlərimizdə görünməsi belə deməyə imkan verir ki, bütün proseslər bir mərkəzdən idarə olunur: "Həmin qüvvələr Ermənistanın siyasi iradəsinə təsir edir, hansı addımları atacağını tənzimləyir. Hazırda günahkar vəziyyətə düşən Ermənistan növbəti təxribatlarını ölkədəki mülki missiya adı altındakı xüsusi xidmət və hazırlıqlı şəxslərin planları ilə daha da təkmilləşdirərək günahı Azərbaycanın üzərinə atmağa çalışacaq".

E.Səftərov qeyd edib ki, üçüncü səbəb Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın Brüsseldə Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrellə görüşü ərəfəsində bu təxribatın törədilməsi müəyyən siyasi dəstək əldə etmək məqsədi də daşıyır: "Lakin hadisənin görüntülərinin olması Ermənistanın planlarını alt-üst etdi".

Müsaibimiz sonda vurğulayıb ki, Ermənistanın təxribatları təsadüfi baş verməyib: "Əvvəlcədən planlaşdırılmış şəkildə havadarlarının məsləhəti ilə həyata keçirilib. Artıq Ermənistan bir daha anladı ki, Azərbaycan təxribatlara səbir nümayiş etdirməyəcək. Bu səbəbdən də İrəvan anlayır ki, növbəti belə təxribat eskalasiyaya səbəb ola bilər. Lakin Ermənistan bundan sonrakı təxribatda daha ciddi hazırlaşacaq".

Rəşid Qarayev

Bu gün dünyanın əksər bölgələrində müharibələr, münafişlər, daxili çəkişmələr ardıcıl xarakter daşıyır. Bu qarşıdurmalar nəticəsində həyatını itirən, əlil olmaqla sağlamlığından məhrum olan dinc insanlardır. Yurd-yuvaları dağılan, isti ocağından məhrum olanda mülki insanlardır. Bu baxımdan demək olar ki, müharibələrdə ən çox əziyyət çəkən, məhrumiyyətlərə düşən dinc insanlardır. Xüsusilə də, uşaqlar, qadınlar daha çox əziyyət çəkirlər. Təkcə Fələstin-İsrail müharibəsində həyatını itirən 29 min insanın 23 min 600 nəfəri mülki insanlardır ki, onların da yarısından çoxu uşaqlardır. Amansız müharibələri, qanlı toqquşmaları aradan qaldırmağa, sülh və təhlükəsizliyi təmin etməyə cəhdlər göstərilmir. Əksinə, ABŞ, Fransa, Böyük Britaniya, Almaniya, Rusiya kimi dünyanın aparıcı dövlətləri müharibə aparən tərəfləri öldürücü silahlarla təchiz etməklə vəziyyəti daha da qızıdırırlar.

Bu, o anlamı yaradır ki, dünyanın güc mərkəzləri insan ölümlərinə laqeyddirlər. Belə demək mümkündürsə daha çox dağıntıların, insan ölümlərinin olmasına çalışırlar. Əgər belə olmasa idi, insan qətləmlərinə son qoyardılar. Maraqlar və müəyyən halda laqeydlilik dünyanın tələtləri içində olmasına gətirib çıxarıb. Vəziyyəti ağırılığı o dərəcə də kritik xarakter alıb ki, bəzi siyasi, hərbi ekspertlər üçüncü dünya müharibəsinin qaçılmaz olduğunu qeyd edirlər. Təbii ki, üçüncü dünya müharibəsinin baş verməsi və nüvə silahının

yiqi altında yaşayırıq: "Ölkəmiz Fransanın müstəmləkəçiliyi dövründən bəri öz haqları uğrunda mübarizə aparır. Fransızlar bizim ərazilərdə işləyir, yerli əhali işsizdir. Azadlığımız üçün mitinqlər təşkil edirik ki, səsimiz eşidilsin, amma buna görə həbsə atılırıq. Biz Fransa müstəmləkəçiliyi ilə mübarizəmizi davam etdiririk. Bu ölkənin ədalətsizliyindən çox əziyyət çəkirik".

Böyük Britaniyanın "CAGE" müstəqil insan haqları təşkilatının icraçı direktoru Məhəmməd Rəbbani isə konfransda çıxışında bildirdi ki, Fransa müsəlmanların uşaqlarını kriminallaşdırır: "Fransada etirazların strateji olaraq yatırılması trayektoriyası əks olunub. Burada hazırkı irqçilik və islamofobiya siyase-

işə düşməsi bəşəriyyətin sonu ola bilər. Bunu dünyanın aparıcı dövlətləri bilsələr də, vəziyyətin stabilləşdirilməsi üçün lazımı addımlar atmırlar. Əksinə, ABŞ və Avropanın İsrail-HƏMAS müharibəsində birincinin yanında yer almaları vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edən amillərdəndir. Xüsusilə də, Fransa prezidenti Makronun çağırılmamış qonaq qismində Təl-Əvivdə peyda olması və oradan ampuasına uyğun açıqlamalarla çıxış etməsi və hədələyici bəyanatlar səsləndirməsi dünyaya meydan oxumaq kimi qiymətləndirilir.

Fransa terroru dəstəkləyən və maliyyələşdirən dövlətlərdəndir

Fransa açıq şəkildə müstəmləkə siyasəti aparən və terroru dəstəkləyən, maliyyələşdirən dövlətlər sırasında yer alır. Bu baxımdan, belə bir dövlət dünyada sülhə və təhlükəsizliyə heç bir halda töhfə verə bilməz. Bu yaxınlarda Bakıda keçirilən 14 ölkədən, eləcə də Fransanın müstəmləkə altında saxladığı dənizəşəri ərazilərdən olan nümayəndələrin iştirak etdiyi "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda konfransda müstəmləkə altında əzilən xalqların nümayəndələri Fransanı müstəmləkəçiliyə son qoyulmasına çağışı etdilər. Qvadelupanın Azadlığı Uğrunda Xalq İttifaqının nümayəndəsi Jan Jakob Bisep beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı bildirdi ki, dörd əsrdir ki, biz Fransanın tez-

tinə qarşı tənqidləri susdurmağa çalışırlar. Müsəlmanların üzərinə müxtəlif cinayətləri atırlar. Onların özünüifadə hüququ tapdalanır, qızların məktəblərdə müsəlman geyimləri geyinməsi qadağan olunur".

Konfrans iştirakçısı Yeni Kaledoniyanın Sosialist və milli KANAK azadlığı cəbhəsinin BMT-dəki nümayəndəsi Xanım Maqalie Tinqal çıxışında Yeni Kaledoniya xalqı adından Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə bəyanatına görə təşəkkür edib: "Bu, çox güclü və çox doğru bəyanat idi. Fransa çox ikiüzlüdür. Azərbaycan Prezidentinə bizim vəziyyətimizlə bağlı bəyanatına görə təşəkkür edirəm. Biz bu gün Yeni Kaledoniya çox böyük problemlərlə üzləşirik. Yeni Kaledoniyanın müstəqilliyi ilə bağlı 2021-ci ilin 12 dekabrında keçirilmiş referendum pandemiya dövründə təsadüf etdi. Ona görə də biz bunun təxirə salınmasını istədik. Lakin Fransa referendumu saxladı, nəticədə Yeni Kaledoniya əhalisinin 57 faizi referenduma iştirak edə bilmədi. Fransanın bu referendumu saxlaması ikiüzlülükdür. Biz öz hüquqlarımız uğrunda mübarizə aparacağıq. Ona görə də bu məsələni Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsində qaldıracağıq".

Makron vaxtilə "İslam dövləti" terror təşkilatına qarşı yaradılmış beynəlxalq koalisiya çərçivəsində HƏMAS-a qarşı mübarizəyə başlamağı təklif edib. Hansı formada? Şübhə yoxdur ki, Liviyaya, İraqa və Suriyaya qarşı təşkil olunmuş koalisiya forması düşünülür. Belə hal yaranarsa, müharibə ocağının genişlənməyi və daha amansız xarakter alacağı şübhəsidir. Rusiya, Çin və müsəlman ölkələrinin Makronun iddialarına qarşı sərt təpki göstərmələri və belə bir birliyin yaradılması istəyini tənqid etmələri qeyd olunanlara misal ola bilər. Müharibə isə dayanmayacaq. Çünki bundan əvvəl ABŞ prezidenti Bayden də Yaxın Şərqdəki hadisələri şərh edərkən bildirdi ki, "hələ müharibəni dayandıрмаğın vaxtı deyil". ABŞ, Fransa və ümumilikdə Qərbin yanaşması bölgədə sülhü bərpa etmək, hər iki tərəfdən

Fransa üsyanların qurbanı olacaq

Fransızlar istənilən müqaviməti dəf edərək Makronu zərərsizləşdirməyə çalışacaqlar

minlərlə insanın ölümünə səbəb olan qanlı döyüşləri dayandıрмаq yox, müharibəni daha da alovlandırmağa yönəlib.

Fransa dövlətlərarası müharibələrin baş verməsində maraqlı olan dövlətdir

Fakt ondan ibarətdir ki, Fransa müharibələrin baş verməsində maraqlı olan dövlətdir. Çünki müharibə aparən tərəflərə özünün yarsız silah-sursatını satmaq imkanını qazanır. Livan vasitəsi ilə Fransa HƏMAS-a böyük çəşiddə silah sursatı satıb və bu alveri davam etdirməkdədir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Fransa dünyada silah ixracatçılarının ilk beşliyindədir. Raket silahı 23 faiz, radioelektronika 22 faiz və aviasiya texnikası 21 faiz təşkil edir. Ölkənin silah istehsal edən şirkətləri dünyanın 130 ölkəsinə silah satışı həyat keçirirlər. Əsas silah alıcıları Səudiyyə Ərəbistanı, Misir, Hindistan, BƏƏ və Qətərdir. Fransa "bacı"sı hesab etdiyi Ermənistan da silah satışı həyat keçirir. Bu yaxınlarda Fransa Gürcüstan vasitəsi ilə Ermənistan silah tedarükünü həyata keçirmişdi. Yayılan məlumatlara istinadən demək olar ki, Fransa tərəfindən Ermənistanın silahlandırılması davam etdirilir. Bu isə təhlükəlidir, regionda sülhə və təhlükəsizliyə təhdid yaradır. Sabah hər hansı bir genişmiqyaslı qarşıdurma olsa, təbii ki, bunun günahkarı Ermənistan olacaq. Çünki Ermənistan Fransanın teziyi altındadır, istənilən an erməniləri Azərbaycana qarşı tənqidatlar törətməyə təhrik edə bilər.

Qeyd etmək lazımdır ki, Almaniya və Fransadan olan mülki missiyanın yerləşdiyi Ermənistan sərhədindən fevralın 12-də saat 13:37 radələrində Azərbaycan-Ermənistan sərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqeyindən Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq kəndi ərazisində yerləşən mövqeyinə atəş açıb. Tənqidat nəticəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçusu əsgər Xəlilzadə Pərviz Ağakışi oğlu yaralanıb. Hərbi qulluqçu helikopterlə ixtisaslaşmış tibb müəssisəsinə təxliyə edilib.

Baş vermiş hadisə, o cümlədən qarşı tərəfdən atəşin aşılması anı videomüşahidə kameraları vasitəsilə qeydiyyata alınıb. Bütün bun-

lar onu təsdiq edir ki, Ermənistan Fransanın təhriki ilə qarşıdurmaya gedə bilər. Təbii ki, bu halda Ermənistan Azərbaycanın qətiyyətli zərbələri ilə böyük insan və torpaq itkilərinə məruz qalacaq. Bu vəziyyət Fransanı narahat etmir. Çünki onlar qan tökməkdə, münafişlər yaratmaqda maraqlıdır. Lakin bu məqamda bir məsələ diqqəti cəlb edir ki, Fransa nə qədər başqa dövlətlər də qanlı toqquşmaların yara-dılmasına maraqlıdır, o özünü də daxili qarşıdurmaldan xilas ola bilmir. Hələ 2020-ci il də "sarı jiletli" hərəkatı zamanı polisə qarşıdurma zamanı onlarla fransalı həyatını itirmiş, yüzlərlə insan isə yaralanmışdı. O zaman bütün ölkə ərazisini əhatə edən aksiyalar da 170 minə yaxın insan iştirak etmişdi. Təkcə Parisdə təxminən 65 min etirazçı küçələrə axışdı.

Paytaxtdakı yürüş dinc şəkildə başlasa da, sonradan iğtişaşlarla müşayiət olunub. İğtişaşçılar avtomobilləri və köşkləri yandırdı, polisə daş və su şüşələri atmağa başlayıblar. Polis əməkdaşları 46 aksiyalı iştirakçısını saxlayıb, 23 polis əməkdaşı xəsarət alıb. Ümumilikdə, ölkədə "Global təhlükəsizlik haqqında" Qanun layihəsinin 24-cü maddəsinə qarşı 70-ə yaxın nümayiş keçirilib. Son günlər isə fermerlər Makronun siyasətinə etiraz əlaməti olaraq genişmiqyaslı etiraz aksiyaları keçirir. Fermerlər traktorlar, ot tayarları və peyin qalaqları ilə əsas magistral yolları bağlayırlar. Tuluza, Strasburq, Lion, Bordo, eləcə də Kale, Bo-ve və başqa iri şəhərlərin ərazisində avtomobil yolları bağlanıb. Fermerlər həmçinin prefekturaları və hökumət binalarını peyin və digər tullantılarla zibilləyirlər.

Onlar peşələrinin əhəmiyyətinin tanınmasını tələb edir və hökumətin kənd təsərrüfatı siyasətini pisləyirlər. Ölkə əhalisinin az qala 80 faizi fermerlərin aksiyasını dəstəkləyir və E.Makronu tənqid etməklə onu istefaya çağırırlar. Bütün bunlar onu göstərir ki, yaxın günlərdə yenidən ölkəni üsyanlar bürüyəcək. Bu dəfə isə Makron xilas ola bilməyəcək. Qəzəblənmiş kütlələr Makronun iqamətgahını dağıtmaq üçün həbs edərək, ədalət məhkəməsinə təhvil verəcəklər. Gözlənilən belənin ağırlığını dərk edən Makron qabaqalayıcı tədbirlər görməkdədir. Lakin ekspertlərin də gəldikləri qənaətə görə artıq gecdir, fransızlar Makronu zərərsizləşdirmək üçün qərarlarında ısrarlıdırlar və istənilən müqaviməti dəf edərək planlarını və məqsədlərini həyata keçirəcəklər. Bu isə ona dəlalət edir ki, artıq E.Makronun sonudur, elə Fransanın da.

İLHAM ƏLİYEV

Təhsilimiz kurikulum adlanan yeni təhsil metoduna keçdi-keçmədi, bu metod yazı yazmağı sıradan çıxarmağa başladı. Elə ki, dərsliklərin yanında iş dəftərləri də meydana gəldi, hansı ki, o dəftərləri satın alırıq, bundan sonra yazı yazmaq məsələsi də geriləməyə başladı. Çünki həmin iş dəftərlərində çox qısa şəkildə yazı yazmaq məcburiyyətində qalırdıq. Bəzən yalnız "hə", "yox", "bəli", "xeyr". Vəsalam.

Əvvəlki təhsil sistemində necə idi? Nə üçün əvvəllər daha çox yazırdıq? Müəllim Azərbaycan dili fənnindən evə çalışma verirdi. Biz çalışmanı həll etmək üçün onu olduğu kimi dəftərə köçürürdük, sonra isə həllini yazırdıq. Ədəbiyyat fənnindən keçdiyimiz dərsləri oxuyandan sonra onun qısa xülasəsi haqqında dəftərimizə yazırdıq. Ümumilikdə isə bütün fənlər üçün dəftər ayırırdıq və o dəftərlərdə tapşırıqları yazırdıq. Yeri gələndə bir neçə səhifəlik tapşırıq yazırdıq ki, bu da xəttimizin daha da təkmilləşməsinə, qorunmasına şərait yaradırdı.

İnşa yazılar, imla, ifadə işləri isə o qədər tez-tez yazılırdı ki, xəttimizin gündən-günə daha da səliqəli olmasına, gözəl görünməsinə şahid olurduq. Və bundan zövq alıb daha çox yazmaq istəyirdik. Beləliklə də xəttimiz "yaşayırdı". Eləcə də əlyazma deyilən bir yazı növünün varlığından söhbət gedə bilirdi.

İndiki təhsil metodu isə yazı yazmağı o dərəcədə azaldıb ki, uşaqların yazı yazmaq qabiliyyəti sadəcə ibtidai siniflərdə qalıb. Müasir məktəblərimizdə nə əvvəlki kimi tapşırıq yerinə yetirilir, nə də əvvəlki qədər inşa, imla, ifadə yazılır. Bu səbəbdən də yeni bir nəsil yetişir: yazmağı bacarmayan nəsil...

Bəs ali təhsil müəssisələrində necə?

Orta məktəbdə artıq yadırdığımız yazı yazmaq vərdişi ali məktəblərdə demək olar ki, tamamilə yoxa çıxır. Yadımdadır, bizim dövrümüzə universitetdə nə qədər mühazirələr yazırdıq. Dəftərlərimizin sayı-hesabı yox idi. Yəni yazmağa da məcbur idik. Çünki sonra oxumaq üçün lazımı mənbə tapa bilmirdik. Hətta diplom işimiz də əlyazma şəklində qəbul olunurdu. Müasir dövrdə bəzi ali təhsil ocaqlarında heç diplom müdafiəsi də yoxdur. Harda qala ki, onu əlyazma şəklində tələb edələr.

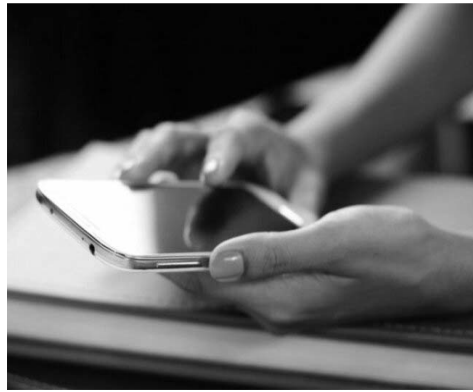
Dünya müasirləşdikcə, həyatımızı kompüter, smartfon telefonlar satın aldıqca, əlyazmalar da yoxa çıxır. Mühazirələr də telefonlara yazılır. Tapşırıqlar da kompüterdə

yazılıb, çap olunur. Beləliklə oturub əziyyət çəkməyə, qələmlə mübarizə aparıb saatlarla üzüqoylu yazmağa ehtiyac qalmır. Bizim əvəzimizdən texnologiya yazır. Biz isə yazmaq mədəniyyətindən məhrum oluruq. Bir də baxırıq ki, üstündən uzun illər keçib, bir vərəq yazı belə yazmamışıq. Nəticədə isə nəinki xəttimiz pozulur, yaza bilmirik, üstəlik hərfli də unudur, sözləri düzgün yaza bilmir, bir sözlə, yazı mədəniyyətindən çox uşaqlaşmış oluruq.

Yeni təhsil metodları yazı yazmaq vərdişinə qarşıdır

Sosial şəbəkə yazışmaları yazı mədəniyyətimizin göstəricisidir

Bizi gələcəkdə hüsnxətsiz insanlarla dolu bir həyat gözləyir. Çünki hazırda gənclərimizin əksəriyyəti yazı yazmaqdan çox uzaqdır. Bəzən qarşılaşdığımız əlyazma nümunələri onların yazmaqda nə qədər çətinlik çəkdiqlərini, eləcə də savadsızlıqlarını ortaya qoyur. Məsələn, bir neçə il bundan əvvəl çalışdığım sahədə insanlardan gələn çoxlu məktubla tanış olurdum, ərizələrə baxırdım. O qədər savadsız yazılarla qarşılaşdım ki, "İlahi, insanlar bu savadla hara gedirlər?,- deyə düşünürdüm. Çox təəssüf ki, yazı qabiliyyəti, savadı yoxa çıxanlar arasında gənclər xüsusi yer alır. Onların işə qəbulla bağlı ərizələrini oxuduqca və yaxud hansısa problemə əlaqədar məktubları ilə tanış olduqca (onların əksəriyyətinin ali təhsilli idilər), təəssüf hissi yaşayırdım. Düşünürdüm ki, bu gənclər sabah hansısa bir idarə, müəssisə, təşkilatda çalışacaq, hətta onun rəhbəri belə olacaqlar. Bəs bu savadla necə idarə edə bilərlər.

Bu gün isə əksər gənclərin sosial şəbəkələrdə yazışmaları adamı dəhşətə gətirir. İllərlə bir vərəq yazı yazmayan bu insanlar artıq necə gəldi yazmağa başlayıblar. Yersiz ixtisarlər, qısaldılıb məhv edilən sözlər, mübtədasi, xəbəri bilinməyən cümlələrə nəzər saldıqda, inanın, heç nə anlamırmı. Bütün bunlar isə yazı yazmaqdan illərlə kənarda qalmağın nəticələridir. Əvvəllər orta məktəbi bitirəndə o qədər yazı yazırdıq ki, məktəbi bitirən gənclər ali təhsil aldı-almadı, hamısı mükəmməl yazmaq qabiliyyətinə malik olurdu.

Fakta söykənən bir nümunə: Bizim "Whatsapp"-da bir qrupumuz var. Orta məktəb sinfimizin qızlarının qrupudur. Bu qrupda ali təhsil alanlar da var, orta ixtisas təhsili alanlar da, hətta təhsilini davam etdirməyən

evdar qadınlar da var. Lakin yazıları kənardan oxuyan adam heç cür ayırd edə bilməz ki, qızlardan hansı ali təhsilli, hansı təhsilsizdir. Çünki yazılarda hər kəs yazı yazmaq qaydalarına o qədər düzgün riayət edir. Bu səbəbdən də kimin təhsilli, kimin təhsilsiz olduğu seçilmir. Bəs səbəb nədir? Səbəb keyfiyyətli təhsilin nəticəsidir. Səbəb bəyənmədiyimiz təhsil sistemini kənara tullayıb yenisini tətbiq etdiyimiz bugünkü təhsil sistemindən fərqli nəticənin ortada olmasıdır.

Qrafalogiya elmi məhvə doğru...

İnsanın xətti ilə xarakteri arasındakı əlaqəni qrafalogiya adlı elm öyrənir. Bu elm insanın xəttinə görə onun aqlını, iradəsini,

emosionallığını və sair kimi keyfiyyətləri qiymətləndirməyə imkan verir. Məsələn, əl yazısını sağa doğru əymək insanın ünsiyyət qabiliyyətinin göstəricisidir. Bu cür insanlar daha dostcanlı və məsuliyyətli olurlar. Yazı sağa doğru əyildikcə, insanın qərarları duyğularının təsirinə düşür. Əl yazısının ümumiyyətlə, düz olması insanın müstəqilliyinə dəlalət edir.

Sola doğru əyilən əl yazısı, romantikliyi və ehtiyatlı olmağı göstərir. Bu əl yazısının sahibi əvvəlcə hər məlumatı təsdiqləyir. Başqalarının

onu hər hansı bir söz verməyə məcbur etməsindən isə xoşu gəlmir.

Böyük əl yazısıyla yazan şəxslər daha çox dostluğu xoşlayırlar. Kiçik əl yazısı məntiqli düşünməyin göstəricisidir.

Kobud yazan şəxslər verdikləri sözü yerinə yetirməkdə həmişə tərəddüdə olurlar. Həyatda baş verən hər bir hadisəni ciddi qəbul edirlər. Çox kobud yazı isə şəxsin gərginliyindən xəbər verir. Onu tənqid edənlərə qarşı çox qəzəblidir. Çox incə yazılar isə mühitə və insanlara olan həssaslığı təmsil edir.

Mənbələrdə göstərilir ki, yazı xəttinin ölçüsü insanın ünsiyyətçillik səviyyəsini müəyyən edir. Belə ki, iri xətt sahibləri daha ünsiyyətçi və istiqanlı olurlar. Xırda xətt isə insanın özünə qapalılığı və gizliliyi haqqında xəbər verir. Yumru yazı xəttinə malik in-

sanlar isə mehriban və nəzakətli olurlar.

Yazı yazarkən qələmə təzyiqli göstərərək az qala dəftəri yaran adamlar iradəli və güclü olurlar. Əksinə olaraq yazıda qələmə güc verməyib, əlini rahat buraxan insanlar bir qədər arxayın və səbirli insanlardır.

Kalligrafik xətt insanı səliqəli və məsuliyyətli insan kimi xarakterizə edir. Anlaşılmaz xətt sahibinin enerjili, qayğısız və bir qədər əsəbiliyindən xəbər verir.

Bitişik xətt (bütün hərflər bir-birinə qaydasında) insanın məntiqli düşüncəyə sahib olduğunu izah edir. Yox, əgər hərflər bir-birindən aralıdırsa, bu, insanın güclü intuisiyaya sahib olduğu anlamına gəlir.

Optimist insanlarda sətirlər başlanğıcdan sona doğru yüksəlir. Pessimistlərdə isə əksinə olaraq aşağı enir. Düz sətirlər realistikləri xarakterizə edir, hansı ki bu insanlar həmişə sakit olur və hər şeyə təfəkkürlə yanaşır.

Maraqlıdır ki, səhərdən bəri sadaladığımız bu yazı xətlərinə harada rast gəlinə bilər ki, kimlərsə xasiyyəti də müəyyən edilə? İndi bir-iki sənəddən başqa, əlyazısı demək olar ki, yoxdur. İnsanlar uzun illər yazmadıqlarına görə xətləri də itib-batıb. Məsələn, otuz-qırx adam yazı yazmağa cəlb olunsaydı, onların hər birinin xətti uzun illər yazmadıqlarına görə yalnız anlaşılmaz təsir bağışlayacaqdır. Beləliklə də qrafalogiya adlı elm də məhvə doğru getməkdədir. Hansı ki, bu elm insan xarakterinin öyrənilməsində böyük əhəmiyyət kəsb edib. İnsanlar var, yazı, xətt yoxdur, deməli, şəxsləri xətlərlə öyrənən elm də yoxdur.

Bir neçə il sonra isə bütün bunların acı nəticələri ilə daha çox rastlaşacağıq. Çünki hələlik orta yaş qrupundan olan insanların yazmaq bacarığı, xətti var. Lakin qarşıda bizi yazı yazmağı bacarmayan bir gələcək gözləyir.

Mətanət Məmmədova

Evdə ən çox vaxt keçirən sahələrdən biri olan mətbəxdə istifadə olunan məhsulların keyfiyyəti böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bütün qidalara, istiyə, bıçaq zərbələrinə, turşuya, suya və aşınmalara məruz qalan mətbəx dəzgahının düzgün seçilməsi gigiyena və görünüşə də təsir edir.

Bəs, necə seçim etməliyik?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Mətbəx dəzgahı növləri arasından seçim edərkən həm istifadəni, həm də estetikasını nəzərə almaq lazımdır. Mətbəx dəzgahının növü istifadə olunan materiala müəyyən edilir. Bu materialların istifadəsi və qiymətləri isə fərqli ola bilər.

Dəzgahı seçərkən dekorasiyanı nəzərə alaraq qərar vermək lazımdır. Növləri isə aşağıdakı kimi sıralamaq olar:

- Belenco (kvars)
- Farfor
- Qranit
- Mərmər
- Taxta
- Çini mətbəx dəzgahlarının növləri

Son zamanların ən məşhur mətbəx dəzgahı növlərindən biri olan çini mətbəx dəzgahları mühitinizə zəriflik qatararaq estetik görünüş təqdim edəcək. Mətbəx dəzgahının bir növü olan çini yalnız boşqab və ya bəzək əşyalarında istifadə olunduğu halda, bu gün dəzgah səthlərində də yerini alıb. İllərlə rəngini saxlayan və asan təmizlənən çini mətbəx dəzgahları seçdiyiniz rənglərlə dekorunuza müasir ab-hava qatır.

Kvars (Belenco) mətbəx dəzgahları

Belenco dəzgahı kimi tanınan kvars turşulara və suya davamlı olan mətbəx dəzgahı növlərindən biridir. Belə ki, bu təbiətdəki ən sərt mineral daşlardan biri olan kvars dənələrindən istehsal olunur. Vakuüm və sıxılma kimi təbii qüvvələr üçün istifadə edilən bu dəzgah modeli fərqli rəng, toxuma və naxışlarda mövcuddur. Gigiyenik və zərbəyə davamlı olduğu üçün də üstünlük verilən mətbəx dəzgahı növləri arasındadır.

Qranit mətbəx dəzgahları

Qranit mətbəx növü görünüşü baxımından tez-tez seçilən modellər arasındadır. Təbii və davamlı materiallardan hazırlanmış qranit mətbəx dəzgahları ətraf mühitə zəriflik qatır. Gigiyena nöqtəyindən onu təmizləmək asandır. Təbii daşdan hazırlandığından rəngi fərqli ola bilər. Təmizləmə zamanı zədələnmək üçün sərt materiallardan istifadə edilməməsi tövsiyə olunur.

Mətbəx dəzgahlarında təbii daş növü olan mərmər də üstünlük təşkil edir. Rənginə görə ətraf mühitin atmosferini dəyişdirərək özünəməxsus görünüş qatır. Mərmər mətbəx dəzgahları suya davamlı bir quruluşa malikdir və istiliyə də davamlıdır. Bu dəzgahların istifadəsi günümüzdə geniş yayılmışdır. Lakin zərərin qarşısını almaq üçün turşu və ya aşındırıcı maddələrlə təmasdan qaçınmaq lazımdır.

Taxta mətbəx dəzgahı

Ətrafa isti səmimi bir mühit qatan taxta mətbəx dəzgahları təbii ələ keçirmək istəyənlərin üstünlük verdiyi mətbəx modellərindən biridir. Bu ətraf mühitin atmosferini dəyişdirərək yeməyinizdən həzz almağa imkan verir.

Ən yaxşı mətbəx dəzgahı materialı hansıdır?

Mətbəxdə uzun zaman keçirməyi sevən insanlar istifadə edəcəkləri materialları davamlı və keyfiyyətli seçmək istəyirlər. Bundan əlavə, dekorasiya ilə istifadə olunaçaq materialın uyğunluğu və mətbəxin atmosfere

Bizimlə bir ömür yaşayacaq mətbəx dəzgahları: HANSINI SEÇƏK?

rinə təsiri də nəzərə alınır.

Həm sağlamlıq, həm də zəriflik üçün ən yaxşı mətbəx dəzgahı materialını seçmək çox vacibdir. Yəni, ən yaxşı mətbəx dəzgahını seçərkən bəzi meyarlar nəzərə alınmalıdır.

- İstifadə olunacaq mətbəx dəzgahı materialının istiliyə davamlılığı,
- Bıçaq zərbələrinə və cızılmaya qarşı davamlılığı,
- Asanlıqla təmizlənməsi,
- Estetik görünüşün əldə edilməsi,
- Ətraf mühitə uyğun rəng və naxış seçimlərinin olması.

Mətbəx dəzgahı üçün material seçərkən, mətbəxin eni, dəzgahın quruluşu və materialı, həmçinin büdcə və istədiyiniz dizayn müəyyən edilir. Hər bir mətbəx dəzgahının özünəməxsus xüsusiyyətləri və quruluşu var. Kvars, çini, qranit, mərmər və ya taxtadan seçdiyiniz mətbəx dəzgahını illərlə istifadə edəcəyinizi nəzərə alsaq, ən yaxşı materialı seçmək üçün hərtərəfli araşdırma aparmaq lazımdır.

Müəyyən proseslərdən keçərək mətbəx dəzgahına çevrilən təbii daşlar ətraf mühitin enerjisini və atmosferini dəyişdirərək onları istifadə üçün cəlbedici edir. Mətbəx dəzgahının yararlı olması üçün istifadə olunan materialın sizə təqdim etdiyi üstünlüklərə baxmaq lazımdır. Rəng və naxış baxımından bir çox çeşiddə təqdim olunan mətbəx dəzgahları kvars, çini, qranit, mərmər və ya taxta materiallardan hazırlanır.

Kvars mətbəx dəzgahları davamlılığı və gigiyenasına görə məşhur olan mətbəx dəzgahlarının bir növüdür. Teksturunu təsirlərə qarşı qoruyaraq ətraf mühitə uyğun zərifliyi əldə etməkdə təsirli olur.

Farfor mətbəx dəzgahları faydalılığına görə son zamanların ən çox seçilənləri arasındadır. Turşuya, zərbələrə və cızıqlara qarşı davamlılığını qoruyan və uzun illər yemək bişirərkən sizə yoldaşlıq edəcək çini mətbəx dəzgahları kimyəvi maddələrə və istiyə də çox davamlıdır.

Qranit mətbəx dəzgahları asan təmizləndiyi üçün faydalı dəzgah növləri arasındadır. Quruluşun zədələnməsinin qarşısını almaq üçün yemək bişirərkən və ya gigiyenani qo-

ruyarkən sərt materiallardan istifadə etməmək vacibdir.

Mərmər mətbəx dəzgahları istiliyə davamlı quruluşa malikdir, suyu keçirmir və udmur. Turşulara və aşındırıcı maddələrə qarşı diqqətli olunması lazım olan mərmər mətbəx dəzgahları gigiyena baxımından yaxşıdır.

Taxta mətbəx dəzgahları ilə ətraf mühitin atmosferini dəyişdirmədən təsirli olur. Quruluşu ağacdan olduğu üçün istifadə edərkən diqqətli olmaq lazımdır. Teksturunu qorumaq üçün baxım tələb edən mətbəx dəzgahı materialıdır.

Ən keyfiyyətli mətbəx dəzgahı hansıdır?

Xüsusilə sağlam qidalanmanın vacibliyi ni dərk edən insanlar bu meyarla görə qərar verərək mətbəx dəzgahı alırlar. Ən sağlam mətbəx dəzgahları bakteriya saxlamayacaq, asanlıqla təmizləne bilən, günəş işığından təsirlənməyən və rəngi solmayan bir quruluşda olmalıdır. Bu baxımdan çini mətbəx dəzgahları sizə həm gigiyena, həm də sağlam yemək zövqü təqdim edir.

Hansı daha yaxşıdır, çini, yoxsa kvars dəzgah?

Kvars mətbəx dəzgahlarında davamlılığı ilə tanınan yüksək miqdarda kvars və qatran var. Nəm və suya qarşı təsirlidir. Asanlıqla cızılmayan quruluşu ilə seçilən mətbəx dəzgahları arasında yer alaraq davamlı bir quruluşa malikdir. Lakin isti məhsullarla birbaşa təmasdan qaçınmaq lazım ola bilər.

Çini mətbəx dəzgahları təbii materiallardan istehsal olunur, bu da sağlamlıq üçün müsbətdir. Fərqli tekstura və səthlərə malik çini mətbəx dəzgahları yüksək davamlılığa malikdir. Aşınmaya və istiliklə birbaşa təmasa qarşı davamlılığını qoruyur. Məsəməsiz quruluşuna görə tez-tez seçilən mətbəx dəzgahı növü olaraq bakteriya, göbək və kif kimi sağlamlığa təsir edən maddələrin çoxalmasının qarşısını alır".

Tökmə mərmər nədir?

Bu istehsaldan istifadəyə qədər bir çox mərhələdə bəzi üstünlükləri və mənfi cəhətləri olan bir materialdır. Ümumiyyətlə, zəngin rəng və naxış seçimləri ilə təbii daş qrupundan bir addım öndədir. Akril ilə örtülmüş mərmər səthi istiliyə, çatlamaya və qırılma-ya yüksək dərəcədə davamlı olur. Gelkot lak kimi maddə ilə örtüldükdə, bu maddə mərmər səthinin istidən və çatlamadan qorunmasını artırır. Poliurea ilə örtüldükdə, ağır təsirlərə və 220 dərəcədən yuxarı temperaturlara qarşı maksimum qoruma təmin edir. İnsan gücü ilə qırmaq demək olar ki, mümkün deyil və ultra davamlılıq təmin edir. Tökmə mərmər qəliblərdə istehsal edildiyi üçün hamam, tualet, dəzgah, masa və buna bənzər hər cür əşya və məhsulların istehsalı çox asandır.

- Eyni zamanda olduqca yüngül və çevikdir.
- Elastikliyi sayəsində qırılma və çatlama kimi mənfi təsirlər çox yaşanmır.
- İstehsalçılar və dizaynerlər bunun gigiyenik və sağlam olduğunu bildirirlər.
- İstənilən ölçülərdə hər layihə və dizayna uyğun istehsal oluna bilər.
- İstənilən dizaynda, istədiyiniz naxış və rənglərdə tək parça (monolitik) olaraq istehsal oluna bilər.
- 220 dərəcə temperatur stresinə tab gətirə bilər.
- Suyu davamlı, sızdırmaz və kif keçirməyən bir quruluşa malikdir.
- Kimyəvi təmizləyicilərlə asanlıqla təmizləne bilər və zədələnməyəcəkdir.
- Mümkün zədələnmə halında onu təmir etmək olar.
- Onun qiyməti olduqca qənaətcildir və hər büdcəyə uyğundur.
- Cilalamaya ehtiyac yoxdur, səth uzun müddət parlaqlığını saxlayır.
- Səthində əlavə örtük olmadan istiliyə həssasdır və izlər buraxa bilər.
- Təbii daşlara nisbətən cızıqlara daha az davamlıdır.
- Səthin plastik hissi toxunduqda asanlıqla fərq edilir.
- Təbii daşlara nisbətən çəki təzyiqinə daha az davamlıdır.

Taxta dəzgahdan istifadə etmək asandır?

Ümumiyyətlə, taxta mətbəx dəzgahları istifadəsinin problemlidir olduğu düşünülür. Əksinə, taxta dəzgahlar həm asan təmizlənen xüsusiyyətləri, həm də qəşəng dizaynları ilə böyük üstünlüklər təmin edir. Tərkibində ləkələr və izlər olan digər dəzgah materialları ilə müqayisədə taxta dəzgahlar sadə səth təmizləyiciləri ilə orijinal görünüşünə qaytarıla bilər.

Taxta mətbəx dəzgahları üzərində istifadə edilən qoruyucu örtük materialı sayəsində asanlıqla təmizləne bilər. Həmçinin bundan istifadə etmək asan və təhlükəsizdir. Dəbdəbəli görünüşə malik və ləkəyə davamlı taxta sayəsində evinizin dekorasiyasına və ailənizin sağlamlığına töhfə verə bilərsiniz.

Ağac daha yaxşıdır, yoxsa qranit və akril?

Taxta dəzgahların istifadəsi asan olsa da xüsusi qulluq tələb edir. Taxta dəzgahlar davamlılıq, cızıq və ləkəyə davamlılıq kimi xüsusiyyətlərinə görə son dövrlərin səth materialları olan akril, kvars və ya qranitdən gəri qalır.

Ayşən Vəli

“İran Azərbaycanla əməkdaşlığı davam etdirməkdə çox maraqlı görünür”

“Bildiğimiz kimi, 44 günlük Vətən müharibəsinin gedişində, xüsusilə də, 2023-cü ildə İran-Azərbaycan münasibətlərində müəyyən gərginliklər yaşandı”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Naqif Həmzəyev deyib. Deputat bildirib ki, bunun da müəyyən obyektiv və subyektiv səbəbləri var idi: “İranın açıq şəkildə Ermənistanı müdafiə etməsi, daha sonra Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə qarşı terror aktının törədilməsi, azərbaycanlı diplomatın şəhid olması, digərlərinin yaralanması, bizim diplomatik fəaliyyətimizin Tehranda dondurulması, İranın bəzi millət vəkiliyinin və siyasətçilərinin Azərbaycan əleyhinə səsləndirdiyi fikirlər də bu gərginliyə səbəb olan məqamlardan biri idi. Bütün bunlara baxmayaraq Azərbaycanla İran münasibətlərində ilin sonlarına doğru müəyyən yumşalmalar müşahidə edildi. Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı alternativ olaraq Zəngilandan İran ərazisinə, İrandan Naxçıvan ərazisinə körpülərin tikilməsi və təməl qoyulması həyata keçirildi. Bu da digər mübahisəli məsələlərin də həllinə müəyyən dərəcədə dəstək oldu. Eyni zamanda İran ilə Azərbaycan rəsmiləri arasında müxtəlif səpkidə görüşlərin keçirilməsi, xüsusilə də, 3D formatında keçiri-

lən Tehrandakı görüşdə xarici nazirlərin formatında müəyyən təmasların olması bu gərginliyi azaltdı. Nəhayət, İran Azərbaycanın mövqeyini tam olaraq dərk etdi, qəbul etməyə başladı. İran Azərbaycanın regionda uzunmüddətli sülhün və əmin-amanlığın dəstəklənməsində maraqlı olduğunu bir növ qəbullandı. Kənar qüvvələrin bu bölgəyə gələrək hansısa problemlərin həllinə dəstək göstərmələri, müdaxilələrin qəbul edilməz olduğu İran tərəfindən də dəstəkləndi. Düşünürəm ki, nəticə etibarilə İran-Azərbaycan münasibətlərində yaxşıya doğru irəliləyiş kimi dəyərləndirilə bilər. Hal-hazırda iqtisadi dövriyyənin güclənməsi ilə əlaqədar müəyyən irəliləyişlər var. İran Azərbaycanla əməkdaşlığı davam etdirməkdə çox maraqlı görünür. Dəfələrlə Tehrandakı Azərbaycan səfirliyinin fəaliyyətinin bərpa edilməsi xahişi ilə çıxış ediblər. Baş vermiş bu terror aktının nəticələrinə dair məhkəmə artıq yekunlaşıb. Düzdür, bu prosesdə Azərbaycan mütəxəssislərinin iştirakı təmin edilməyə də, konkret bu cinayəti törətmiş şəxsə aid hökmün oxunması onu deməyə imkan verir ki, bu proseslər istədiyimiz kimi yekunlaşacağı təqdirdə yaxın gələcəkdə səfirliyin fəaliyyətinin bərpa edilməsinə baxıla bilər. Ancaq ümumilikdə əsas hədəf

və məqsəd ilk növbədə həm Qarabağdan Naxçıvana İran ərazisindən gədən quru əlaqəsinin bərpa edilməsi, Şimal-cənub dəhlizinin ən qısa zamanda işə düşməsi məsələsidir ki, burada İranla yanaşı Rusiyanın da böyük marağı var. Hind okeanından Rusiyanın şimalına doğru irəliləyən bu xətt hal-hazırda beynəlxalq yük daşımalarında yaşanan gərginliklərin aradan qaldırılmasına çox böyük dəstək ola bilər”.

“Bu baxımdan da İran-Azərbaycan rəsmiləri arasında görüşlərin keçirilməsi buna hesablanıb. Ermənistan ərazisində müəyyən NATO güclərinin yerləşdirilməsi, xüsusilə də, Amerikanın Ermənistanda nəzarət mexanizmini gücləndirməyə daha çox maraqlı göstərməsi İranın da maraqlarına ziddir. İran da bu məsələlərdən narahət olmaqdadır. Ancaq Azərbaycan regionda sülhün və əmin-amanlığın əldə olunması üçün ən qısa zamanda Ermənistanla sülhün əldə edilməsinə böyük səylər göstərir. Biz ümid edək ki, Ermənistan da real addımlar ataraq bu prosesə töhfə verəcək. İşğal altında olan Azərbaycan kəndlərinin geri qaytarılması, Zəngəzur dəhlizinin açılması, sərhədlərin demokratiyası məsələsi yekunlaşdırılmasının mümkünlüyünə onlar da töhfə verəcəklər. Belə olacağı təqdirdə sülh imzalanacaq. Bunlarla yanaşı İran tərəfi regionda böyük münasibətlərdən qaçınmaq üçün öz töhfələrini verməlidirlər. Təvəzükər Ermənistanın açıq formada müdafiə etdirilməsi qəbul edilməzdir. İran da anlamalıdır ki, xristian Ermənistanı müdafiə etməkdənsə, müsəlman Azərbaycanla münasibətləri yaxşılaşdırmaq və Azərbaycanla bu münasibətləri davam etdirmək daha məqsəduyğundur hesab edilir. Eyni zamanda Azərbaycanla iqtisadi dövriyyənin güclənməsi İranın və regionun da maraqlarına xidmət etməkdədir” - deyərək əlavə edib.

S. Ağazadə

“Fiziki məhdudiyət cəmiyyətin tamhüquqlu üzvü olmaq üçün əngəl deyil”

DEPUTAT MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

“Əlilliyi olan şəxslərə Azərbaycanda həm dövlət, həm də cəmiyyət səviyyəsində həmişə diqqət və qayğı var”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Musa Quliyev deyib. Deputat bildirib ki, bu qayğı həm bizim qanunvericilikdə öz əksini tapıb, həm də xalqımızın adət-ənənəsindən, humanistliyindən irəli gəlir: “İlk növbədə bu insanlara göstərilən qayğı maddi-sosial təminatların həyata keçirilməsi, onların cəmiyyətə inteqrasiyası, inklüzivliyin təmin olunması, o insanların özlərini cəmiyyət üçün faydalı insan hesab etməsi üçün işlə təmin olunmaları, qazanc əldə etmək imkanlarının reallaşdırılması, eyni zamanda intellektual istedadlarını və potensiallarını aşkara çıxarmaq üçün şərait yaradılması qanunvericilikdə və gündəlik, real həyatda icra olunan məsələlərdir. Fiziki məhdudiyəti olan insanların cəmiyyətə inteqrasiyasının təmin olunması, fiziki məhdudiyətlərinin həyatlarını, fəaliyyətlərini məhdudlaşdıran amillərə dəstək verilməsi, müxtəlif reabilitasiya vasitələri ilə təmin olunması, əlil arabaları, əl ağacları və sair reabilitasiya vasitələri dövlət tərəfindən pulsuz həyata keçirilir. Onların şəhərdə hərəkət etmələri, müxtəlif pilləkən və digər maneələrin aradan qaldırılması, yeraltı keçidlərdən, metrodan istifadə etmələri üçün panduslardan istifadə olunur. Şəhərin müxtəlif yerlərində bu panduslara rast gəlik. Xüsusilə, xəstəxanalar, təhsil müəssisələri, iş yerləri, teatrlar və sair yerlərdə onların çıxışları asanlaşdırılır”.

“Eyni zamanda bu şəxslərin istedadlarını və daxili po-

tensiallarını üzə çıxarmaq üçün müxtəlif dərnəklər təşkil olunur. Bu dərnəkləri ən yüksək səviyyədə həyata keçirən Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə açılan “DOST İnküziv İnkışaf və Yaradıcılıq Mərkəzi” artıq 3 ilə yaxındır ki, çox gözəl təcrübə əldə edib. Bu mərkəzin İsmayıl filialı da yaranmışdır. Naxçıvan və Gəncədə “DOST İnküziv İnkışaf və Yaradıcılıq Mərkəzi”nin açılması üçün proseslər gedir. Bu mərkəzlərdə əlilliyi olan şəxslər istedadlarını ortaya qoyurlar, müxtəlif daxili potensiallarını aşkarlamaq üçün hər cür şərait yaradılır. Musiqi, rəsm, rəngkarlıq, heykəltəraşlıq, müxtəlif oyma, toxuma sənətinə və sair sənətlərə yiyələnmək üçün də hər cür şərait yaradılıb. Bu insanlar nəinki öz potensiallarını reallaşdırır, həm də ortaya çıxan sənət əsərlərinin satışından da vəsait əldə etmək imkanları qazanırlar. Eyni zamanda onların konsertləri, teatr tamaşaları təşkil olunur. Bu da həmin insanların həm cəmiyyətə inteqrasiyasını rahatlaşdırır, həm də onların özlərini faydalı hiss etmələri üçün şərait yaradır. Bununla yanaşı onlara psixoloji yardım göstərilməsi, vaxtında sanatoriya müalicəsinə getmələri üçün dövlətimiz tərəfindən şərait yaradılır. Bütün bunlar dövlət vəsaiti hesabına həyata keçirilir. Bu şəxslərə müavinət, pensiyalar, əgər xüsusi kateqoriyadandırsa, Prezident təqaüdləri də təyin olunur. Bu şəkildə onlar öz maddi ehtiyaclarını da ödəmiş olurlar. Əlil insanlara cəmiyyətdə bütün vətəndaşlar tərəfindən qayğı və diqqət göstərilməlidir. Heç bir halda fiziki məhdudiyətin onların cəmiyyətin tam hüquqlu üzvü olmalarına maneə törətməməlidir” - deyərək əlavə edib.

Söylü

Elçin Bayramlı

Buna nə ad vermək olar?

Bu günlərdə 2023-cü ildə doğulmuş uşaqlara verilməsinə cəhd edilən biabırçı adların yeni siyahısı açıqlanıb. Bəzilərinə qeyd edək...

Mayya, Duanur, Alan, Manana, Mayar, Maynise, Kürsüm, Kurtkaya, Qəribə, Dominik, Alay, Alaya, Alana, Alaz, Aya, Ayə, Ayat, Ayasofya, Ayanur, Balay, Şirbəy, Gülüzə, Gülan, Gülənməd, İton, Elqam, Elaine, Elfun, Elba, Yaşam, Dalila, Daliya, Ayris, Ayçan, Ayid, İyad, Faləddin, Qalası, Bayar, Sağira, Bağış, Su, Sufi, Sudagül, Suman, Manas, Xansu, Şanis, Zeytunə, Kira, Firdus, Firduzə, Baday, Tarif, Lənkəran, Zirah, Yağız, Ərəbzəngi, Sira-tullox, Caniyat, Ciyərxan...

Siyahıya baxanda şükür edirsən ki, nə yaxşı dövlət bu sahədə biabırçılığın qarşısını almaq üçün uşaqlara belə adların qoyulmasına imkan vermir. Əlbəttə, uşağa adın verilməsi hər bir valideynin öz haqqı və hüququdur. Lakin burada nəzərə alınması vacib olan bəzi məqamlar var. Ola bilsin valideyn psixi xəstədir, bu, o demək deyil ki, övladına, misal üçün, Sərxoş və ya Məşuqə adı qoya bilər və uşaq ömür boyu lağ hədəfi olmalıdır. Bu psixotravmanı uşağına vurmağa valideynin heç bir ixtiyarı yoxdur.

Əvvəla, qeyd etməliyik ki, adlar milli mədəniyyətin əsas elementlərindən biri olmaqla yanaşı, həm də milli identifikasiya komponentidir. Hər xalqın adları onun öz ana dilində, yaxşı mənası və səslənişi olan sözlərdən seçilməlidir.

Azərbaycan ərəblər tərəfindən işğal olunduqdan sonra, ərəb və yəhudi mənşəli adlar milli adları sıxışdırmağa başladı, sonralar hakimiyyətdə olan farsların təsiri ilə fars adları da buna qoşuldu.

Sovet dövründə ərəb, fars, yəhudi mənşəli adlar azaldı, milli adlar üstünlük təşkil etməyə başladı. Burada əhalinin savadlanması ilə yanaşı, ədəbiyyatın, teatrın, kinonun, aparılan təbliğatın da böyük rolu oldu. Çoxlu yeni milli adlar yarandı ki, bu sətirlərin müəllifinin adı da bura daxildir. Düzdür, bəzən uşaqlara siyasi, iqtisadi terminlər və ya texnika adları qoyulurdu ki, bu da çox nadir hallarda qeydə alınır.

Problemlərdən biri də bir neçə məşhur adın kütləvi şəkildə uşaqlara qoyulmasıdır. Bu hal bir xalqın yaradıcılıq və təfəkkür səviyyəsinin lazımi həddə olmadığını göstərir. Zəngin mədəniyyətə, qədim tarixə malik xalqlarda belə hallar olmur və olmamalıdır. Məsələn, yaponlarda 100 mindən yuxarı ad var. Əgər bir sinifdə 10 oğlan uşağı varsa və 7-sinin adı Məhəmmədirsə və ya 10 qız varsa və 7-nin adı Zəhradır, bu, problemdir. Azərbaycan və Türkiyədə bəzi filmlərdə buna işarə edilib və etiraz bildirilib. Məsələn, “Əhməd haradadır” və “Çalıqşu” filmlərini misal göstərmək kifayətdir.

Digər bir təsir seriallarla bağlıdır. Belə ki, bizim evdar qadınlar bütün günü bu seriallara baxır, serial qəhrəmanlarının təsiri ilə yaşayır və uşaqlarına onların adlarının qoyulmasını təkid edirlər. Halbuki bu adın nə mənası, nə də kökü aydın deyil. Bəzi hallarda isə pis mənası var. Ad dəblə yox, milliliyi və müsbət mənası ilə seçilməlidir.

Başqa bir problem müasir gənclərin bizim qədim adlarımızı köhnə hesab etmələridir. Guya ki, köhnə ad pis imiş, mütəqəni qondarma, ya da süni dəbə minmiş, mənası naməlum ad qoyulmalıymış. Bu, axmaq yanaşmadır. Əvvəla, köhnə adlar özündə mənəvi-psixoloji mahiyyət, genetik informasiya daşıyır, nəsillərarası əlaqəni qırılmağa qoymur.

İkincisi kim və necə müəyyən edir ki, köhnə adlar pisdir, yeni adlar yaxşıdır? Tək bir hərfə - S ilə başlayan köhnə qız adlarına baxaq - Sona, Süsən, Sənam, Selcan, Səma, Sevdə, Sevinc, Seyran... Sizin hansı müasir adlarınız bunlardan daha mənalıdır, daha gözəldir? Demək, köhnə adlar problem deyil, problem sizin beyninizdədir.

Yeni adlar öz ana dilimizdə olan sözlərdən yaransa, dərd yarıdır. Lakin belə deyil. Xalqımızın tarixində heç vaxt qoyulmayan və işlənməyən sözlərdən ibarət adlar qoyulur uşaqlara. Belə getsə, yaxın gələcəkdə yeni nəsillərlə köhnə nəsillərin adları tamam fərqli olacaq - sanki eyni millətdən deyilik. Nəsillərarası tarixi əlaqə kəsiləcək.

Adlara yanaşmada diqqət verilməsi vacib olan nüanslar var. Elə adlar var ki, insanlar onu lağa qoyur, lakin o Azərbaycanda yaşayan hansısa bir xalqın dilində normal sözdür, normal mənası var, sadəcə, bizə tələffüzü qəribə gəlir, ya da eşitmədiyimiz addır. Bizim xalqın zəngin mədəniyyəti, zəngin dili var. O qədər qədim adlarımız var ki, onlar unudulub gedir. Ya da bəzi yeni adları öz sözlərimizdən yaratmaq olar. Yeter ki, sağlam düşüncə və istək olsun. Deyəsən, elə çatışmayan da budur.

İsrail Müdafiə Qüvvələrinin (ÇAXAL) Qəzza zolağında quru əməliyyatı israillilərlə HƏMAS arasında dolayı danışıqlara paralel olaraq davam edir. Keçən həftə İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu qələbənin "bir-birinin ardınca" olduğunu və "bir neçə ay qaldığını" söyləyib. Bu arada Amerika kəşfiyyat rəsmiləri ABŞ Konqresinə bildiriblər ki, İsrail HƏMAS-ı məhv etmək fikrindən uzaqdır. Döyüş meydanında və münaqişə tərəfləri arasında aparılan danışıqlarda baş verənlər bunu bir daha təsdiq edir.

Müharibənin dördüncü ayında israillilər ordu və dövlət rəhbərlərinin çoxsaylı çıxışlarından artıq beziblər. Hətta ÇAXAL sözcüsü kontr-admiral Daniel Agari də gecə brifinqlərini ləğv edib və həftədə üç-dörd dəfə ictimaiyyət qarşısında görünməyə başlayıb. Baş nazir Netanyahu indi daha az danışır və vətəndaşlar onun efrədəki çıxışlarından çox şey gözləmir. Hökumət başçısının bəyanatları adətən bir növ "motivasiya xarakterli çıxışlar" olur. Baş nazir öz əzmi, enerjisi ilə həmvətənlərinə enerji verir və həmişə "birlikdə mübarizə aparırıq və birlikdə qalib gələcəyik" sözləri ilə bitirir. Eyni zamanda, müharibənin gözlənilən müddətindən danışan Netanyahu hər zaman hərbi əməliyyatların lazım olduğu qədər davam edəcəyini vurğulayır.

Bu, keçən cümə axşamına qədər davam edib, baş nazir birdən "qələbənin əlçatan olduğunu" və "bir neçə ay qaldığını" söyləyib. Bu sözlər ABŞ dövlət katibi Antoni Blinkenin İsrailə son səfəri başa çatdıqdan dərhal sonra səsləndirilib və belə görünür ki, yeni ritorika birbaşa olaraq amerikalılarla hansısa razılışmaların nəticəsidir. Lakin dövlət katibi getdi və Qərb mediasındakı nəşrlərə görə, onun Yaxın Şərqi yeni səyahəti heç bir ciddi nəticə vermədi. Hətta belə bir hissə var idi ki, Vaşinqton İsrailə əlavə təzyiç göstərməyə çalışacaq. Xüsusən də "The New York Times" yazır ki, Ağ Ev Fələstin dövlətini birbaşa deyilsə, Fələstinin BMT-yə qəbulu ilə bağlı səsvermə haqqında veto istifadə etməkdən imtina etməklə tanınmaq variantını nəzərdən keçirir. Lakin bu məlumat təsdiqi olmayıb.

Amma sözün əsl mənasında qaçılmaz qələbə ilə bağlı sözlərlə eyni vaxtda Rəfahda hərbi əməliyyatlar başlayıb. İlk məlumatlara görə fələstinlilər arasında 100-dən çox ölə və 200-dən artıq yaralı var. Bu, Misirle sərhəddəki sektorun ən cənub nöqtəsidir və şəhər döyüşləri baxımından ən çətin nöqtədir. Müharibə başlayandan bəri İsrail ardıcıl olaraq qəzzalıları cənuba doğru hərəkət etməyə çağırır. Nəticədə Rəfahın əhalisi müharibədən əvvəlki 300 min nəfərdən bir milyon nəfərdən çox artıb. Üstəlik, onların böyük əksəriyyəti daimi binalarda deyil, xeyriyyə təşkilatlarının verdiyi çadırlarda yaşayır.

Çadırlar hər yerdə - yolların kənarında, boş ərazilərdə, evlərin arasında və təbii ki, Misirle sərhəddəki hasarın yaxınlığındadır. İnsanlar başqa ərazilərə təxliyə edilmədikcə, mülki itkilərin sayı hazırkı tələfat təxminlərini alt-üst edə bilər.

Amma İsrail hələ də əməliyyatı həyatı davam etdirməkdə qərarlıdır. Benyamin Netanyahu'nun sözlərinə görə, o, artıq hərbiçilərə qaçqınların təxliyə prosesini düşünməyi və qalan HƏMAS yaraqlılarını məhv etməyə hazır olmağı əmr edib. Güman edilir ki, qruplaşmada ümumilikdə 24 tabor döyüşçü var idi. 18 tabor artıq tamamilə məhv edilib, 2-si Xan Yunisdə döyüşür, daha 4-ü isə Rəfahda yerləşdirilib. İsrail hökumətinin fikrincə, silahlıların son qalası məhv edilmədən tam qələbəyə nail olmaq mümkün olmayacaq. Bunun üçün isə getdikcə daha az vaxt qalıb, görünür, bir aydan çox deyil. Martın 10-da müsəlmanlar üçün müqəddəs Ramazan ayı başlayır. İsraildə bunu tez-tez qanlı Ramazan adlandırırlar, çünki əvvəllər tez-tez bayram günlərində terror aktları və ya

Sonu görünməyən müharibə

igtişələr baş verirdi. Ənənəvi olaraq, bu günlərdə hətta dünyəvi fələstinlilər də tez-tez məscidə gedir və təxribatçı moizələrdən sonra İsrail hərbiçiləri ilə qarşıdurma girirlər. Müvafiq olaraq, bayrama qədər iki şeydən biri baş verməlidir - atəşkəs və ya Rəfahda döyüşlərin bitməsi.

Bu sərt zamanlama təkə İsraildə deyil, həm də qonşu ərəb ölkələrində, xüsusən də Misirdə hissə olunur. Sektorun cənubundakı döyüşlərin fələstinlilərin sərhədi keçmək və Sinaya çatmaq üçün kütləvi cəhdlərinə səbəb ola biləcəyi ilə bağlı böyük qorxular var. Misir ordusunun dinc qaçqın izdihamı ilə, xüsusən də Ramazan ərəfəsində qarşı-qarşıya gəldiyi görüntülər, hər kəsin Misir prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin ətrafında görmək istədiyi son şeydir. Buna görə də Qahirə İsrailə təzyiç edir və sülh sazişindən sonra demək olar ki, 45 il ərzində ilk dəfə olaraq münasibətlərin tamamilə kəsilməsi ilə hədələyir.

Bu tənzimləmə HƏMAS da daxil olmaqla hamı üçün çox daha faydalı olardı. Bununla belə, başqa bir problem ortaya çıxıb. Məlum olduğu kimi, hərəkətin xaricdəki rəhbərliyi artıq iki həftəyə yaxındır ki, Qəzzadakı liderləri Yəhya Sinvar və Məhəmməd Deiflə əlaqə saxlaya bilmir. Və onların razılığı olmadan istənilən şərtlər yalnız kağız üzərində qalacaq.

Onlar deyirlər ki, problem ÇAXAL-ın həddindən artıq fəallığındadır. Daimi bombardmanlar və Xan Yunisdə quru bölmələrinin olması yerli komandanlığı daim hərəkət etməyə məcbur edir, ona görə də

xaricdəki yoldaşları ilə əlaqəsi kəsilir. Şiddətli dairə yaranır: kompromis əldə etmək üçün İsrail hərbi təzyiqləri azaltmır, həm də danışıqlar prosesini çətinləşdirir. Lakin bu bəhanələr vasitəçiləri arxayınlaşdırmır. İddia olunur ki, HƏMAS-ın rəsmi cavabı misirliləri hədsiz dərəcədə qıcıqlandırır və məlum oldu ki, bu, sadə siyasi bəyannamə olub. İsrailin cavabı belə oldu: "Paris razılışmaları çərçivəsində cavab verin, söhbəti davam etdirək". Paris razılışmaları təxminən iki həftə əvvəl Parisdə İsrail, Misir, Qətər və ABŞ nümayəndələrinin razılışdığı razılışmanın konturlarıdır. Bir neçə mərhələ, fələstinli əsirlərin israilli girovlarla dəyişdirilməsi və müharibəni bitirmək öhdəliyi olmayan uzunmüddətli barışıq. Sonuncu fələstinli yaraqlılar baxımından ən çətin məqamdır. Qələbəni elan etmək üçün onların hakimiyyətdə qalmaları son dərəcə vacibdir ki, bu da münaqişənin dayandırılmasına razılıq vermək deməkdir. Bu da öz növbəsində israillilərə yaraşmır, onlar da öz qalib mənzərələrini qurmağa çalışırlar.

Ərəb ölkələri HƏMAS-ı inandırmağa çalışır

İndi bütün ümid vasitəçilərin növbəti görüşünün Qahirədə keçiriləcəyi qarşıdan gələn çərşənbə axşamıdır. Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin rəhbəri Uilyam Börs Vaşinqtondan, baş nazir Məhəmməd bin Əbdürrəhman Əl-Tani Qətərdən, İsraildən isə iki əsas kəşfiyyat xidmətinin, Mossad və Şin Betin rəhbərləri də

daxil olmaqla bütöv bir heyət gələcək. Görüşlərdə Misiri milli kəşfiyyat rəhbəri Abbas Kamel təmsil edəcək.

Toplananların qarşısındakı vəziyyət çox çətin olacaq. Müxtəlif sızmalara görə, ən kreativ variantlardan istifadə olunacaq, o cümlədən ən yüksək HƏMAS-ın Qəzzadan üçüncü ölkəyə getməsi, zolağın müharibədən sonra idarə olunmasında müəyyən beynəlxalq qüvvələrin iştirakı və s. Digər tərəfdən, bütün bu fikirlər əvvəllər də səslənib və hələ ki, heç bir nəticə verməyib.

İsrail böyük kompromislərə hazır deyil

Hətta cümə günü axşam Moody's yəhudi dövlətinin kredit reytingini tarixdə ilk dəfə olaraq A1-dən A2-yə endirəndə də, İsrail siyasətçiləri yalnız vətənpərvər bəyanatlar verdilər və "onu aşağı salacaq və yüksəldəcək" deyərək zəmanət verdilər. Ölkə hökumətinin rəyayətinə görə, sağ qalma müharibəsi gedir və hər hansı təzyiç cəhdləri ən yaxşı halda vəziyyəti dərk etməyən, ən pis halda isə bayağı antisemitizmin təzahürüdür. BMT Fələstinli Qaçqınlara Yardım və İşlər üzrə Agentliyinin Yaxın Şərqdəki qərargahının altında tapılan yeni tunel haqqında hekayəyə daha çox vaxt ayırıb. Aşkar edilmiş tunelə rabitə məntəqəsi və HƏMAS-ın mərkəzi komandanlığının xidməti otağı olub.

V.VƏLİYEV

14 fevral, yoxsa 30 iyun

Azərbaycan tarixində baş verən əlamətdar hadisələr onun milli dəyərlərini, milli qürurunu yaşadan bir gün olaraq əbədiləşir. Yaşadığımız son illərin realıqları bir daha tariximizə xalqımızın mübarizliyini, dəyanətini həkk etmiş oldu. Qəhrəman vətən övladlarının şücaəti ilə tariximizə yeni qürurverici günlər daxil olub. Bu əlamətdar günlərin hər birinin səhifələrində Azərbaycan xalqının nə qədər əzəmətli, ləyaqətli, mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərə sahib olduğunu görürük. Azərbaycan xalqının yaşadığı ictimai-siyasi hadisələr zamanı bir daha xalqımıza məxsus dəyərləri özünün qabarıq şəkildə göstərmiş oldu.

Bu gün dünya ölkələrində qeyd olunan 14 fevral Sevgililər günü sevgililərin, aşıqların bir-birlərinə eşq mesajları göndərdiyi bir günə çevrilib. Sevgililər Günü, 1800-cü illərdən sonra Amerikada Ester Hovlandın ilk Sevgililər Günü kartını göndərməsindən bu yana indiki vaxtda daha çox sayda insanın qeyd etdiyi ictimai bir hadisə halına gəldi. Sevgilər Günü'nün başlanğıc tarixi qədim Roma İmperiyasının dövrünə təsadüf edir. Miladdan sonra ilk əsrlərdən bəri hər il fevral ayının 14-də qeyd olunan Sevgililər Günü'nün başlanğıcı ilə əlaqədar olaraq o gündən günümüzdə qədər gəlmiş müxtəlif əfsanə və hekayələr var. Amma bu hekayələri üstələyən xalqın həqiqəti bayramı sevgililər gününün tarixində dəyişiklik yaratdı. Təkcə tarixində yox, məzmununda, ideyasındakı fərqlilik başqa məcrə aldı. 30 İyun tarixi də - Sevgililər günü də təqvimizdə yer alıb. Sevgi hissi vətənə, anaya olan ülvi duyğulardan boy atır. Bu müqəddəs məfhum insanın daxili dünyasından güc alaraq bəşəriləşir, milyonlarla insanın öz ifadəsinin təsdiqinə çevrilir. Sevgidən yaranan dünya insanların özünə sevgi qapılarını açır. Vətənə sevgi olmadan kimisə sevmək, ona məhəbbətlə yanaşmaq qeyri-mümkündür. Çünki torpaqlarımızın nəfəsini, ətrini duyduqca insan sanki ülviləşir, dünyada güclü olduğunu anlayır və ilahi bir güc onun vücuduna hakim olur. Vətəni sevmək, onun üçün ölmək və yaşamaq hissindən böyük bir dəyər insana hakim ola bilməz. Necə ki, vətənpərvərlik ruhu ilə boy atmış gənclərimiz vətənin müdafiəsində duraraq, haqq savaşına qalxaraq, işğal altında olan torpaqlarımızı azad etdilər. Şəhidlik zirvəsinə yüksələn vətən övladları Vətən qarşısında ən müqəddəs borclarını vermiş oldular. Şəhidlik zivəsinə ucalmış 20 Yanvar şəhidi İlham Əjdər oğlu Allahverdiyev kimi. İlham və Fərizə Allahverdiyevlərin 20 Yanvarda şəhid olmuş və Azərbaycanlı ailə cütüünün toy gününü xalqımız Sevgililər günü kimi qeyd edir. Azərbaycan həyatında baş verən bu hadisə xalqın adət və ənənələrini, milli dəyərlərini, milli qürurunu yaşadan bir gün olaraq tarixiləşdi. İlham və Fərizənin fədakarlığı, Azərbaycan qadınının dəyanəti tam şəkildə aydın olacaq. İki gəncin ölümünə səbəb olan amil - rus imperiyasının Azərbaycan xalqına qarşı yürütdüyü qanlı siyasət neçə-neçə insanın taleyini alt-üst etdiyi kimi, azadlıq eşqi ilə yaşayan ilhamların, fərizələrin də həyatına son nöqtəni həkk etdi.

Bu tarix Azərbaycan xalqına, xüsusilə, gənclərə, tələbələrə daha da sirayət edir. 30 İyun təkcə iki gəncin bir-birini sevdiyi, həmçinin iki gəncin şəhid taleyi də deyil, 30 İyun bir millətin yaşadığı tarixdir. Yəni 20 Yanvar hadisələri baş verməseydi, 30 İyun bayram gününə çevrilməzdi. Bu, böyük sevgilərin, mübariz insanların düşüncəsini, məqsədini gerçəkləşdirən tarixdir. Bu hisslər, ali dəyərlər, mübarizələr Azərbaycanı müstəqilliyə qovuşdurdu. Bu tarixi gün özündə çox məqamları birləşdirir.

Bu gün 30 İyun Sevgililər Günü kimi ölkəmizdə qeyd olunur. Bu günün tarixi 1990-cı il yanvarın 20-də şəhid olan İlham və onun yoxluğuna dözə bilməyib intihar edən Fərizənin toy günü ilə bağlı olan amildir. İlhamın yoxluğuna dözə bilməyərək, özünə qəsd edən həyat yoldaşı Fərizənin toy gününün tarixçəsidir. Bu, sevginin, sədaqətin, cəsəretin

göstəricisi sayılır və bütün sevgililərə əbədi örnək ola biləcək İlham və Fərizənin toy günü-30 İyun tarixi Azərbaycanda Sevgililər Günü kimi keçirilir.

SƏDAQƏT VƏ SEVGİ RƏMZİ

Sevgililər Günü milli dəyərləri inkişaf etdirmək, qəhrəmanlıq tariximiz, sevgi kimi müqəddəs bir hissi özündə ehtiva edir. 20 Yanvar faciəsinin qurbanı olmuş İlham və Fərizənin toy gününü 30 İyun tarixi Azərbaycanda Sevgilər Günü kimi qeyd olunması ideyası birmənalı qarşılandı. Bunun əhəmiyyəti onunla bağlıdır ki, yetişən nəsəl öz tarixi ilə bağlı həqiqətləri hər zaman xatırlaya biləcək, bu günün tarixini araşdıran kəslərə Azərbaycanda baş verən hadisələr, İlham və Fərizənin fədakarlığı, Azərbaycan qadınının dəyanəti tam şəkildə aydın olacaq. İki gəncin ölümünə səbəb olan amil - rus imperiyasının Azərbaycan xalqına qarşı yürütdüyü qanlı siyasət neçə-neçə insanın taleyini alt-üst etdiyi kimi, azadlıq eşqi ilə yaşayan ilhamların, fərizələrin də həyatına son nöqtəni həkk etdi.

Xatırladaq ki, İlham Allahverdiyev 1962-ci ildə Ağdamda anadan olub. Əvvəlcə oradakı 1 sayılı, sonradan Bakıdakı 54 sayılı orta məktəbdə təhsil alıb. Uşaqlığının bir hissəsini Ağdamda - nənəsinin yanında keçirib. Sonra hərbi xidmətə gedib. Xidmətini başa vurandan sonra Bakıya qayıdaraq İlham Gəmi Təmiri Zavodunda işləməyə başlayıb. Hazırda həmin zavod İlham Allahverdiyevin adını daşıyır.

1989-cu ilin 30 İyununda da "Vağzalı" sədaları altında Fərizə İlham ilə gəlin köçüb. 1990-cı ilin yanvarında İlhamla Fərizə ailələrindən ayrı yaşamaq qərarına gəlirlər. Amma yanvarın 19-da İlham Fərizəni yaşadığı evdən götürüb, anasıgilin yanına aparır. Fərizənin təhlükəsizliyinə əmin olandan sonra İlham əynini geyinib evdən çıxır. Bu tarix Azərbaycan xalqına, xüsusilə, gənclərə, tələbələrə daha da sirayət edir. 30 İyun təkcə iki gəncin bir-birini sevdiyi, həmçinin iki gəncin şəhid taleyi də deyil. 30 İyun bir millətin yaşadığı tarixdir. Yəni 20 Yanvar hadisələri baş verməseydi, 30 İyun bayram gününə çevrilməzdi. Bu, böyük sevgilərin, mübariz insanların düşüncəsini, məqsədini gerçəkləşdirən tarixdir. Bu tarixi gün özündə çox məqamları birləşdirir.

"MƏN SƏNİN ARXANCA MÜTLƏQ GƏLƏCƏM"

İlhamla Fərizə nümunəsi bir məktəb yaratdı. Ən böyük əxlaqi, milli dəyərlər bu günün altında özünü göstərir. Bu tarixi gün çox şeylər üzərində qalibiyətdir. Neçə-neçə Valentinlər Azərbaycanın İlham və Fərizəsi ilə müqayisə oluna bilməz. Azərbaycana xarici təcavüz olanda gecə yatmayaq düşmənin qarşısına əliyalın çıxan igid bir oğulun vətənpərvərliyidir bu. İlhamın sevgisi uğrunda heç nəyi göz önünə almayan "Mən sənə yaşaya bilməyəcəm. İlham, mən sənənin arxanca mütləq gələcəm", - deyən Fərizənin ismətidir, mərdliyidir, dəyanətidir, vəfasıdır, 20 yaşlı qızın cəsəretidir. İlhamla Fərizə Azərbaycan xalqının tarixində elə hadisədir ki, o, dünya xalqlarının heç birinin tarixində yoxdur.

1989-cu il İyun ayının 11-də Fərizənin, İyunun 30-da isə İlhamın toyu olub. Beləcə, bir-birinə qovuşan gənclər 6 ay birgə xoşbəxt tale yaşayıblar. Necə deyirlər, düşmənin atəşi Bakıda açılana qədər. 1990-cı il 19-dan 20 Yanvara keçən gecə baş verən hadisədə düşmənin hücumu qarşısına çıxan ər oğullar içərisində İlham da var idi və şəhid olanların içərisində onun da adı oldu. Narahət yaşayan Fərizə son saatlarını yaşayır. Fərizə elə bil başqa dünyada idi. Heç kimi gözü görmürdü. İlhamın "Şəhidlər Xiyabanı"nda basdıracağını eşidən kimi, qərarını qətiləşdirir. İlham Xırdaladakı məzarından çıxarılan gün, səhət saat 5-6 radələrində qatı sirkə turşusu içib özünü öldürür. İlhamla bir məzarda dəfn olunmaq, onu yalnız qoyunmaq istəyi idi bu.

Budur, sevgi Şəhidlər Xiyabanında tariximizin ən möhtəşəm abidəsini yaratdı. Artıq tariximizin ən şanlı və möhtəşəm məkanıdır, bura. Əbədi yuva salıblar bu məkanda. Zirvədə, ucalıqda yaşayırlar. Hər kəsin ziyarət məkanına çevrilən yerdə hər zaman İlham və Fərizə hekayəti danışılır. Tanrı ömrünü əsrlərə həkk edən bir ömrə sahib oldular.

Belə insanların təmsalında cəmiyyətə vətəndaşlar yetişdirilir. Düşmənin gülləsinə sinəsini gərən, sevgisi üçün fədakarlıq göstərən və düşmənin kin və hiyləsinə açıq etirazını bildirən bu gənclər örnək olaraq məhəbbətlə xatırlanır.

Belə bir tarixi Sevgililər günümüz olduğu halda, bəs görəsən, 14 fevral Sevgililər günün qeyd olunmasına ehtiyac duyulurmu?!

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Niyə dövlət qulluqçusu ola bilmirik?

MƏTANƏT

İndi ölkəmizdə əksər sahələrdə işə qəbul vakant yerlər üzrə imtahan vasitəsilə həllini tapır. Dövlət qulluqçusu olmaq üçün bu, xüsusilə belədir. Lap yaxşı, çox əla. Əziyyət çəkib oxuyan, gecəsini-gündüz edən getsin imtahan versin, bal yığsın və seçdiyi işdə çalışsın. Əziyyət çəkməyən isə hələlik arzuladıqı, işləmək istədiyi vəzifəyə layiq olmadığını anlasın və yenidən oxumağa, hazırlaşmağa başlasın. Lakin gəlin görək məsələ bizim düşündüyümüz kimidirmi? Bir sahədə-dövlət qulluğuna imtahanlardan və nəticələrindən danışmaq istəyirik. Elə redaksiyamıza da tez-tez bu məsələ ilə əlaqədar müraciətlər olunur ki, bəs imtahanda yüksək bal toplamasına baxmayaraq əksər gənc nədənsə işə düzəlmir ki, düzəlmir. Həm də imtahanlara aidiyyəti olmayan suallar da salınır.

Nə üçün gənclər bu problemlərlə üzləşir? Bu, böyük bir araşdırma mövzudur, lakin məsələnin bizə məlum olan tərəflərindən bir neçəsini qeyd etməklə gənclərin qarşılaşdıqları çətinliklərdən, imtahandan sonra gözləri yolda gözləmələrindən və onların layiq olduqları halda kənarda qalmalarından söhbət açmaq bu imtahanları həyata keçirən aid təşkilatlar və şəxslərə belə bir sual ünvanlayaq: nə üçün gəncliyi incidirsiniz? Nə üçün ən yüksək bal toplayan gənci işlə təmin etməyib onu narazı salırsınız? Nazirliklər, komitələr, baş idarələr, sözü müz sizədir. Siz vəzifəyə vətəndaşları incitmək üçün, yoxsa onların məsələlərini həll etmək üçün təyin edilmisiniz?

Nə üçün bizim gənclərimizin arzularına qarşı çıxırsınız. Nə üçün onlar bir dəfə deyil, 2-3 dəfə imtahan verib, yüksək bal toplayır, lakin nəticə etibarilə işsiz qalır. Nəticə isə bu olur ki, ailə qura bilmir, ev ala bilmir. Məcburən fəhləlik edir, kafe-restoranlarda afisant işləyirlər. Bəli, tanıdığımız gənclər var, həm ali təhsil var, mən magistratura təhsili alıb, lakin hələ də aşağı vəzifələrdə çalışır və yaxud kafe-restoranlarda nazir balalarının qarşısına çay, çörək gətirir. Gözləyir ki, yenidən imtahan vaxtı gəlsin, bəlkə bu səfər...

Sualımıza aid nazirlik, komitə, baş idarələr hansının ki, adı gənclərin işlə təminatı məsələsində daha tez-tez hallanır, yüksək bal toplayan gəncləri görməzdən gəlirlər, cavab verməlidir ki, nə üçün bu məsələ belədir?

Axı hər kəsin vəzifədə dayısı ola bilmir. Hər kəs imtahanın ikinci mərhələsi üçün özünü tapşırda bilmir. Belə olan halda nə üçün dayısı olub, lakin başı boş olanlar vəzifəyə gəlməli, bizim layiqli gənclərimiz kənarda qalmalıdır?

Bəzi nazirlər, komitə sədriləri, baş idarə rəhbərləri söz veriblər ki, xalqın balaları ilə bu cür davranacaq? Söz veriblər ki, işə yalnız bir-bir ilə əlaqəli şəkildə, bir-birinin xahişi ilə adam seçəcək, vəzifələrə layiq olanın yerinə layiq olmayanı götürəcəklər...

Bəs bu gənclərin gələcəyini düşünürsünüz? Heç yadın övladı deyil, sizin övladınızdır. Övladınıza qarşı bu hərəkəti necə qarşılayardınız? Gözünüzün qarşısında uşağınızın oxumaqdan, hazırlaşmaqdan, kurslara getməkdən qabığı soyulsun, sonra gedib imtahanda yüksək bal toplansın, ancaq işsiz qalsın. Siz buna bir valideyn kimi necə reaksiya verərdiniz? Yoxsa heç reaksiya verməzdiniz. Axı bəziləri üçün vəzifə elə bir şeydir ki, gözləri tutmaqda yanaşı, hisslərdən də məhrum edir.

"Ses" Media Qrup olaraq əminik ki, bu məsələlər tezliklə öz həllini tapacaq. Hansı nazir, komitə, baş idarə rəhbəri bizim gənclərimizə qarşı bu mövqedə dayanıbsa, imtahandan sonra kimsə zəngini gözləyirsə, həmin zənglərlə savadlı, layiqli gənclərimiz kənardaqalır, tezliklə cəzalandırılmasını arzu edirik. Biz buna əminik.

Gələcəyimiz olan gənclərə qarşı belə ədalətsiz mövqə tutmaq olmaz. Çünki onlar bu Vətənin, bu ölkənin gələcəyidir. Qoy layiq olan işləsin, layiq olmayan daha da yaxşı hazırlaşsın. Nəticə etibarilə, haqqı nəhaqq verməyək ki, səhər haqq xirdəyimizdən yapışanda gözümüz kəlləmizə çıxmasın.

Əslində, bir çox ziyalı, mütəfəkir ayrı cür izah edir sevginin tərifini. Ümumiləşmiş fikir isə odur ki, sevgi insanın başqa bir insana və ya canlıya hiss etdiyi bağlılıq hissidir. Amma sevginin bioloji, sosial və psixoloji faktorlara görə fərqli ölçüsü var. Kimi toxunmaqla, kimi baxmaqla, kimi hiss etməklə sevir. Bu səbəbdən də hər bir insanın sevgini ötürmə və qəbuletmə tərzii fərqlidir. Ümumilikdə bu hiss maddi deyil və heç bir halda qiyməti yoxdur. Eləcə də bu hissi ötürmək üçün vaxt, zaman, gün anlayışı yoxdur.

Məlumdur ki, hər il fevral ayı gələndə bir canlanma olur cəmiyyətdə. Fevralın ilk günlüyündən başlayaraq hədiyyə mağazalarında nəzərə çarpan canlanma 14 fevraladək davam edir. Daha çox gənclərin qeyd etdiyi 14 fevral tarixi yaşlı nəsili o qədər də maraqlandırır. "Valentin günü" dünyanın bir sıra ölkələrində 14 fevralda qeyd edilir. Dünya ölkələrində, bu günün həvəskarlarının bir-biri üçün hədiyyələr aldığı və kütləvi qeyd etdiyi faktları danılmazdır. Valentin gününün atributları da var, bunlar ürək şəkilləri və göyərçin fiqurudur. Bəs indi bir çox müsəlman ölkələrində, türk dünyasında belə qeyd edilən bu xristian gününün əhəmiyyəti nədir?

Müqəddəs, ya əxlaqsız?

Katolik xristianların "Müqəddəs Valentin" dedikləri və şəxsiyyəti ilə öyündükləri bu keşiş çox müəmmalı bir şəxsiyyətə sahibdir. Əslində, 14 Fevralın sevgililər günü kimi qeyd edilməsi Valentinin həyatda olduğu dövrdən xeyli öncələrə, təxminən 1500 il əvvəl gedib çıxır. Bunun əsası xristianlığa deyil, əski Roma ənənələrinə dayanır.

Qədim Romada 14 fevral tarixi bütün Roma xalqı üçün isə xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi. Həmin gün inanclarına görə, Roma "Tanrı" və "Tanrıçaları"nın kraliçası olan Junoya duyulan hörmətdən dolayı bayram elan olunurdu. Səhəri gün isə "Lupercalia bayramı" başlayırdı. Bu "bayram" xalqın gənc kütəsi üçün böyük "əhəmiyyət" daşıyırdı. Səbəbi isə həyatları qəti qanun-qaydalarla müəyyənləşdirilmiş və gəzib-əylənmə şansı çox məhdud olan gənclərin bu "bayram"da birləşmələri ilə iyrenc şəkildə əylənmələri idi. Bu "bayram"da əylənmək üçün hansı gəncin hansı qızı seçməsi də öz istəklərinə bağlı deyildi.

Romalı gənc qızlar adlarını kiçik kağız parçalarına yazaraq, bir çəlləyə atır, həmin kağızlardan birini seçən romalı gənc də seçdiyi kağızda adı yazılan qızla həmin gecə bir yataqda olaraq istənilən cinsi arzusunu həyata keçirməkdə sərbəst idi və onlar bayram boyunca ayrılmırdılar. Dini nöqtəyi-nəzərdən yanaşsaq, həmin gün minlərlə kişi və qadın Tanrını danaraq əxlaqsızlıqla məşğul olurdu. Yəni, bir sözlə 14 Fevral tarixi kütləvi əxlaqsızlıq günüdür.

Bəs bu Valentin kimdir?

Burada belə bir sual meydana çıxır, əgər bu əxlaqsız hərəkətlər Valentindən öncəyə

Tarixə qısa ekskurs və ya sevginin günü varmı?

xud da xristianlığı təbliğ etdiyinə görə edam edildiyi faktlarını şübhə altına alır və onun haqqında söylənən "homoseksualist" ifadəsinin doğruluq dərəcəsini artırır.

226 il sonra

Valentinin edamından sonra əxlaqsızlıq səngidi, amma tamamilə dayanmadı. Əvvəllər açıq-aşkar keçirilən bu "bayram" indi künc-bucaqda gizli şəkildə davam etdirilirdi. Əxlaqsızlıq gününün "Valentin günü" adı altında açıq-aşkar qeyd edilməsi isə onun ölmündən təxminən 226 il sonraya təsadüf edir. Yəni, Papa Gelasius tərəfindən 496-cı ildə "Lupercalia bayramı"nın adı Valentinin şərəfinə dəyişdirilir. Addəyişmənin səbəbinə gəlincə isə, xristian ruhanilər Romadakı büt-pərəstlərin "Lupercalia bayramı"na xristian gənclərin də qatıldığından və büt-pərəst qızlarla əylənmələrindən narahat olduqlarından buna bir çarə axtarırdılar.

Elə bu zaman vaxtilə xristian qəbristanlığında dəfn olunan Valentin yada düşdü və ruhani xristianlar bununla vəziyyətdən çıxış yolu tapdılar. Onlar bu bayramın sadəcə və sadəcə adını dəyişərək gənclərin xristianlığa bağlı adı olan bir şənlikdə - "Müqəddəs Valentin günü"ndə əylənmələrini, daha doğrusu ənənəvi kütləvi əxlaqsızlığı davam etdirmələrini təmin etdilər. Bununla da həmin bu "Valentin günü" meydana çıxdı. Bir sözlə, Papa Gelasius əxlaqsızlığı rəsmiləşdirdi.

Sevginin günü olmur

Sevgi həyatın hər anındadır. Əgər onu görə bilsək, hiss etsək, toxunsaq, qulaq assaq, dinləsək, hamımız içimizdəki və gözümüzün önündəki sevgini görə bilərik. Hər səhər küçədə yemlədiyimiz o qara pişiyi tumarladığımız əldir sevgi. Qapısından keçərək səs-küylərinə boylanıb gülümsədiyimiz bağça uşaqlarıdır sevgi. Avtobusda yerimizi verdiyimiz o yaşlı insan, hamilə qadındır sevgi. Həqiqi və sağlam sevgi ünvanından asılı olmayaraq ötürülən ən səmimi hisslərdir.

Bəzən düşünürük, biz niyə sevməyə və həyatımızı kiminləsə birləşdirməyə çalışırıq? Fikir verməyinizsə, dilimizdə sevgilini həm də "ruhumun yarısı" deyərək xarakterizə edən bir ifadə var. Ruhumuzun yarısını tapana kimi axtarıq, eşq, sevgi, məhəbbət ovuna çıxırıq bir növ. Təbii ki, çünki öz tayımızı tapmadıqca özümüzü bütöv hiss edə bilmirik, həyatımızı yarımçıq hesab edirik.

Ruhumuzu bötövleşdirən, mənəviyyatımızı gözəlləşdirən, həyatımıza işıq verən Tanrı payımızı tapandan sonra həyat başqa cür görünür gözələrimizə, daha işıqlı, daha nurlu, daha cazibədar. Sevgimizi doya-doya yaşamaq istəyirik, ruhumuzun yarısından mənəvi qida alaraq, eşqdən-sevgidən bihuş olaraq. Doğrudur, bu cür məhəbbət hər kəsə qismət olmur, necə deyirlər, eşq Tanrının lütfüdür sevdiiyi bəndələrinə.

Əgər fikir verməyinizsə, dünyanın müxtəlif dillərində "ər" və "arvad" bir cür ifadə edilir və hamısı da bizim dilimizə tərcümədə hərfi olaraq "ər" və ya "arvad" deyərək tərcümə edilir. Amma bizim dilimizdə çox gözəl bir ifadə var - "həyat yoldaşı". Həyatımızı bölüşdüyümüz, ömür-gün yoldaşı olduğumuz insanları isə bir gün deyil, hər gün sevirik. Sevgi, məhəbbət kimi hisslər, insanların öz içində hiss etdiyi sədaqət, sadıqlıq, səmimiyyət, adi olmaq kimi bir çox hissi özündə ehtiva edən mücərrəd bir anlayışdır. İnsanın öz daxilində hiss etdiyi o əsl sevginin isə günü olmur, sevməyi bilən, sevgi hissini anlayın insanlar üçün hər gün sevgililər günüdür.

Lalə Mehralı

dayanırsa, o zaman Valentin niyə öldürüldü? Yəni, 1500 il əvvəlki əxlaqsızlıqlarla Valentinin nə əlaqəsi olub? Valentinin edam etdirən imperator II Kladius tarix qaynaqlarında bu hallara son qoymaq istəyən əxlaqlı və namuslu bir imperator kimi xarakterizə olunub. Onun hətta ordunun güclənməsi və nizam-intizamın qorunması üçün orduda xidmət edən gənclərə müvəqqəti olaraq evlənməyi qadağan etdiyi də tarixi qaynaqlarda yer tapmaqdadır.

O zamanlar Valentin Romada rahib idi. Onun ölümü barədə müxtəlif fərziyyələr var. Bunlardan ən geniş yayılmış olanı və həqiqətə dayananı budur ki, həmin keşiş imperatorun qadağan etməsinə baxmayaraq, artıq keçmişdə qalmış o iyrenc adətini bərpa edib gizli şəkildə qızlarla oğlanları qeyri-qanuni olaraq görüşdürməkdə davam edirmiş, yəni əxlaqsızlığı yayırmış. İmperator da onun bu hərəkətlərindən xəbər tutaraq zindana atdırr və 14 fevralda - məhz romalıların əxlaqsızlığının tüğyan etdiyi bir gündə döyürək, təhqiramiz formada öldürüldü.

Daha sonralar elə bir fikir formalaşdırıblar ki, guya Valentin həbsxana müdirinin qızına aşiq olubmuş, ona görə də edam edilib. Bu arada, katoliklər iddia edir ki, Valentin xristianlığı təbliğ etdiyi üçün öldürüldü. Amma Valentin imperator II Kladiusun əxlaqsızlığa qarşı dözümsüz münasibətinin layiqli qurbanı olub.

Əslində, bu ənənə tarixin bütün dövrlərində keçərli sayılıb - hər hansı bir ideologiyani, adətini, ənənəni ləğv etmək, kökündən qoparmaq üçün onun banisini aradan götürmək lazımdır. Sözügedən qeyri-əxlaqi davranışı aradan götürmək üçün həmin dövrdə də kütləni yönləndirən şəxsi aradan götürmək kifayət idi ki, bu halın qarşısı alınsın, yəni əxlaqsızlıq dayansın. II Kladius da bunu edir, 14 fevral tarixində Valentinin təhqiramiz işgəncə ilə öldürüldü.

Maraqlıdır ki, onun həbsxanadan öz yoldaşlarına, xüsusən də keşiş dostu Mariusa "Səni sevirəm" başlıqlı məktublar göndərməsi faktı da var. Bu fakt ümumiyyətlə, Valentinin hansısa bir qıza görə öldürüldüyü və ya-

“Uşaqlarda davranış pozuntusu var”

NEVROPATOLOQ MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

“Uşaqlarda nevrozluq yoxdur və daha çox davranış pozuntusu var. Onlarda diqqət cəlb etmək, davranış pozuntusu, dərslərdən geri qalma, fikir dağınıqlığı, özünü toparlaya bilməmə və s. olur. SİA-ya açıqlamasında nevropatoloq Ayten Quliyeva deyib. Nevropatoloqun sözlərinə görə, 0-1 yaşlı uşaqları valideynlər gətirirlər və deyirlər: “Uşaq 6 aylıqdır və ağlağandı, qışqırır, özünü sıxır” buna əsəbilik demək olmaz, amma nevroloji müayinə zamanı baxırsız ki, uşaqda ciddi bir problem yoxdur, sadəcə, diqqət cəlb etmək üçün edir. “Uşağın nitqi olmadığı üçün özünü belə ifadə edir. Uşaq

ana deyir uşaqlar məktəbə gedir ürəkbulanma, kuxma yaranır və bu panik atakin bir qolu kimidir. Bəzi uşaqların öz təbiətində də var, çox sosial deyil, az danışandır. Lakin az danışandan heç danışmayan tamam fərqlidir. Dediym kimi, hal-hazırda fonda diqqət dağınıqlığı, davranış pozuntusu var. Bacardıqca mütləq telefonda uzaq tutmaq lazımdır.

ağlayanda onu qucağa tez almaq, sizdən hər hansı bir şeyi istədiyində sizin onu dərhal yerinə yetirməyiniz, uşaqda vərdiş halına çevrilir. 1-3 yaş arasında ki uşaqlar sözə qulaq asmayan sindromu adlana bilər. Yəni, hər şeyə görə ağlayır, əlini başına, divara vura, özünü yerə ata bilər. Əgər ana “olmaz” sözünü tətbiiq edərsə, o zaman uşaq daha da qışqırmağa başlayır. Uşağa müalicə olaraq tərbiyəni 0 yaşdan başlamaq lazımdır. Uşaq 3-4 aylıq olduğunda onu taxma adlarla yox, mütləq öz adıyla çağırmaqlıdır. Bu dəqiqə uşaq autizmi çox artırdıdır. Bunu qapanma kimi də adlandırmaq olar, çünki hər şey sosiallaşıb. Əvvəllər telefon yox idi, hər kəs bir-birinin evinə gedər, söhbət edərdi. Uşaqlara psixoloq məsləhət görməyimizin səbəbi onların bir-biriylə danışması, uşağın özünü ifadə etməsidir. Əsas ünsiyyət qurmaqdır və biz bunu bacarmırıq, əsasən də yeni nəsillər. 6 yaşdan sonra uşağa toplar, kubik veririk. Uşağın əlində topun olması onun əlinin inkişafına yardımcı olur. 1-3 yaş arası hər şeyi başa düşən olur və ətrafı anlaya bilir. Televizordakı inkişafetdirici ne işə qoya bilər, şəkili kitablar ala bilər, hansı ki, içərisində böyük maşın, gül şəkili olsun. Uşaqlara diqqət yetirmək, onları parka, zooparka, muzeylərə aparmaq əsəbilik yaranmamasına, fikrini cəmləməyə yardımcı olur”.

O qeyd edib ki, daha çox ünsiyyət, sosial mühit olarsa uşaq ətrafı rahatlıqla sezmə bilər: “Uşaqları bağçaya, inkişafetdirici kurslara qoymaq yaxşıdır. Uşaqları nənə-babanın yanına qoyurlar və onlar da çalışır uşağı məmnun eləsin, hər istə-

diyini eləsin, bunun nəticəsində də uşaqda erköyünlük yaranır. Sual yarana bilər ki, nə üçün əvvəllər belə deyildik? Çünki bunun səbəbi qıtlıq idi və bir oyuncağı hər kəslə bölüşməli idik. Məsələn, uşaqlara deyirlər: “Sözümə baxsan istədiyini alacam”.

Bu sözü həmişə işlətməkdə düzgün deyil. “Bu gün biz bu şəkildəkiləri öyrənsək gedəcəyik parka və sənə şokolad alacam”, “Pramidanı yığsan sənə balaca maşın alacam” və s. kimi ifadələr çox işlənir. Uşaqların yanına topları töküüb getmək olmaz, ən çoxu 2 ədəd olmalıdır. Uşaq 7-8 ayında oturmağa başlayanda balaca xalça sərib, uşağı onun üstündə otuzdurub 1-2 oyuncaq vermək lazımdır, hətta siz də onun yanında ola bilərsiniz.

İndiki uşaqlar 1-2 oyuncaqdan çox tez bezir, çünki ətrafda çoxluq var. Burada bir az psixoloji və nevroloji cəhət var. Hər bir valideyn psixoloq olmalıdır ki, uşaq böyüdükdə onda əsəbilik yaranmasın. 4-5 yaşında uşaqları maarifləndirmək, diqqətini formalaşdırmaq lazımdır. Son vaxtlar belə bir problemlər var ki,

Yeniyyət dövründə, imtahan ərəfəsində uşaqlarda əsəbilik, narahatlıq, ürək döyüntüsü yarana bilər. Biz məsləhət görürük o, daha çox havada gəzsin, psixoloqa yönəldir və yüngül sakitləşdiricilər tövsiyə edirik. Yeniyyətlər utancaq olurlar və buna görə psixoloqa müraciət etmələrini məsləhət görürük. Bundan əlavə yaddaş pozğunluqlarıyla əlaqədar müraciət edirlər, bunun da səbəbi diqqət dağınıqlığıyla əlaqədardır və burada əsəbilik əmələ gəlir. Uşaqları idmana, rəqsə, rəsmə, şahmata yönəltmək, planşet, telefonda uzaq tutmaq lazımdır. Bəzən valideynlər deyir: “Çatdırmırıq, proqram ağırdır”. Düzdür, belə hallar da ola bilər, amma imkan tapıb uşaqları mütləq şəkildə belə yerlərə aparmaq lazımdır. Əvvəllər hər kəsi musiqiyə qoyurdular ki, piano öyrənsinlər. Bunlar diqqəti toplamaq üçün müalicə üsulu hesab etmək olunur. Böyüklərdə olduğu kimi, bu aralar uşaqlarda da panik ataka rast gəlinir.

Sevilin Abbasova

Kimlərsə hər hansı maraqları Bakı üçün qətiyyətlə maraqlı deyil..!

A F Ə T

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə vurğulayıb ki, Azərbaycan hərbiçisinin qanı heç vaxt yerdə qalmayacaq. Artıq Azərbaycan həmin ölkə deyil ki, əsgər və zabıtlarına tərəf açılan atəşi cəzasız buraxsın. Qafan-Zəngilan ərazisində, daha doğrusu, Ermənistan-Azərbaycan şərti sərhədində baş vermiş sonuncu olay, yəni erməni tərəfinin təxribatına cavab olaraq DSX-nin keçirdiyi “QİSAS” əməliyyatı bir daha dövlət başçımızın mövqeyini sübuta yetirmiş oldu. Lakin məsələ yalnız erməni tərəfinin təxribat törətməsində deyil. Düşmən bir reallığı da unutmamalıdır - elə də keçmişdə olmayan Sarıbağa, Böyük İşıqlı, Qaragöl və s. əməliyyatları çox yaqın ki, Ermənistanın yaxşı yadındadır. Və bütün bunların müqabilində dəqiq olan budur ki, Azərbaycan artıq daha sərt cavablar verməklə Ermənistanı və onun havadarlarına lazımı dərslərini verəcək və verir də!

Artıq rəsmi bəyanatlarda da vurğulanır ki, baş verənlərə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür. Hansı ki, bir neçə ay idi şərti sərhədlərdə sakitlik hökm sürürdü və bu sakitliyi də həmin hərbi-siyasi rəhbərlik pozdu. Amma gəlin görək, bu məsələdə yalnız Ermənistan rəhbərliyi məsuliyyət daşıyır?

Artıq kifayət qədər bəllidir ki, məsuliyyət tək-cə İrəvanın deyil, həm də Avropa müşahidəçilərinin (bundan sonra EUMA) üzərindədir. “Binokl siyasəti” ilə, eləcə də gizli hərbi-kəşfiyyət instrukturları vasitəsilə Bakıda qıcıq yaratmağa cəhd edənlər də sözsüz ki, məsuliyyət daşımaqdadırlar.

Həmin avropalılar ki, hadisə baş verən anda, yəni “QİSAS” əməliyyatı başlayar-başlamaz, öz sevimli “durbinlərini” ataraq dərhal oradan qaçıblar...

Və əgər EUMA təmsilçiləri reallıqdan çıxış etmək üçün özlərində güc, vicdan tapa bilsələr bəyanat verib deməlidirlər ki, bəli, təxribat Ermənistan tərəfindən başlayıb, bunu sübut edən videomüşahidə kadrları var. Amma bunu edəcəklərmi? Çox yaqın ki, etməyəcəklər.

O cümlədən, bu təxribatın arxasında Ermənistanın əsas havadarlarından olan Fransa, ABŞ maraqları da dayanıb. Lakin kimlərsə hər hansı maraqları Bakı üçün qətiyyətlə maraqlı deyil..!

P.S. Artıq o da bəllidir ki, təxribatı şərti sərhədlərdə “kəşfiyyət” hərbi qurumun - “Yerkrapın” terrorçuları törədiblər.

Əbəs deyil ki, bu terror yuvasının əvvəlki rəhbəri, hazırda deputat olan Tigran Abramyan parlamentdəki çıxışında deyib: “İmkan verməməliyə ki, Azərbaycan nə təbliğat sahəsində, nə də sərhəddə özünü azad hiss etsin, cavabsız zərbələr endirsin. Zaman göstərdi ki, xilasımız Azərbaycana qeyri-mütənasib zərbə vurmaqdan keçir”.

Bax belə... Yəni, bu da dolayısı ilə olan bir etirafdır. Nə deyirik? Qoy “qeyri-mütənasib zərbə” haqqında düşünsünlər. Amma sonra demədi-dəməsinlər ki, nəyə görə tarixi Qərbi Azərbaycan torpaqlarında-Qafanda, Mehriddə və s. ərazilərdəki yüksəkliklərdə hansı səbəbdən Azərbaycan bayrağı dalğalanır (!)

Rusiyalı ekspert: "Azərbaycan Qərbbə layiqli cavabı verdi"

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Xəzər Strateji Araşdırmalar İnstitutunun baş direktoru İqor Korotçenko İlham Əliyevin Prezident seçkilərində qələbəsinə Qərbin qaribə reaksiyası barədə "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində maraqlı məqamlara toxunub. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- İqor Yuryeviç, sözlən əsl mənada bu günə kimi Avropa Şurasının rəhbəri Şarl Mişel və ATƏT-in baş katibi istisna olmaqla, heç bir Qərb lideri İlham Əliyevi seçkilərdəki qələbəsi münasibətilə təbrik etməyib. Yalnız bu gün (dünya-red.) İtaliya, Rumıniya və Latviya liderlərindən təbriklər gəldi. Bundan əlavə, Aİ seçki prosesini "raqəbət-siz" kimi xarakterizə edən ATƏT/DTİHB-nin seçki hesabatını dəstəkləyən bəyanat yayıb. Bəyanatı ABŞ səfirliyi də dəstəkləyib. Qərbin bu reaksiyasının səbəbləri nədir?

- Bu reaksiyanın nəticəsi iki çox vacib vəziyyət oldu. Birincisi, Azərbaycan ötən ilin sentyabrında öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra özünü təmin edən dövlətdir. O, əvvəllər daxili və xarici siyasət sahələrində ən mühüm qərarların qəbulunda özünü təmin edirdi, lakin ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra daha da monolit, vahid, vahid və güclü, qərbdən təzyiqlərə cəhdələri sət reaksiya verməyə qadir dövlətə çevrildi. Xəzər kimi mühüm regionda, eləcə də Cənubi Qafqaz regionunda Qərb oyunçularının təzyiqlərini göstərə bilməyəcəyi bir ölkənin olması onlar üçün çox xoşagəlməz faktır. Onlar çoxdan zəif, həssas və manipulyasiya oluna bilən ölkələrlə münasibət qurmağa öyrəşiblər. Azərbaycan isə maliyyə və iqtisadi cəhətdən özünü təmin edir, onun siyasi sistemi daxili birliyi və möhkəmliyi təmin edir. Bu gün ona təzyiqlər rıçaqları yoxdur. Bu, özünü nəzərə almağa məcbur edən, kənar təsir və manipulyasiya obyektinə ola bilməyən ölkədir. Qərb isə bundan qıvcıqlanır.

Ötən ilin sonunda fransızlar, amerikalılar, müxtəlif Avropa strukturları Azərbaycana siyasi təzyiqlər göstərməyə çalışdılar. İndi də bunu edirlər. Rəsmi Bakı isə öz milli maraqlarının müdafiəsinə aydın və qəti şəkildə cavab verir. Və bu baxımdan kiməsə qapını göstərir, USAİD-a keçən il göstərdiyi kimi.

İkinci amil isə beynəlxalq erməni

diasporunun indi öz resursları: maliyyə, siyasi, media hesabına Azərbaycana qarşı təzyiqlər yaratmağa davam edən dağıdıcı hərəkətlərdir. Çünki Qarabağ oyunu artıq Miatsumun və beynəlxalq erməni lobbisinin zərərinə bitib. Bununla belə, qlobal ermənilər oyunun bitməyinə inanırlar.

Bu iki amil müəyyən qədər Qərbin belə reaksiyasını təmin etdi. Bu gün hamı başa düşür ki, Azərbaycanda keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri ölkəni əsaslı şəkildə gücləndirdi, İlham Əliyev qeyd-şərtsiz legitimliyini bir daha təsdiqlədi və özünü üçün nəinki yenidən prezident seçilməsini, həm də ümumxalq etimadını təmin etdi.

Bütün bunlar müəyyən qlobalist elitaların dişlərini qıcamalarına səbəb olur. Azərbaycan Avropa İttifaqının enerji təchizatı üzrə ən mühüm tərəfdaşdır ki, bu da hamının xoşuna gəlmir.

Düşünürəm ki, Qərbin bu reaksiyası proqnozlaşdırıla bilərdi. Bu böyük oyun bitməyib və qarşıda Azərbaycana qarşı yeni təzyiqlər raundları ola bilər.

Eyni zamanda, seçkilərin açıq, şəffaf, demokratik, rəqəbətli, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun keçirildiyi şübhə doğurmur. Bunu bütün strukturlar və müşahidəçi ölkələr qeyd ediblər. Səs faizinin 92 faizdən yuxarı olması liderin nüfuzunu göstərir. Bunlar aşkar şeylərdir. Niyə belə yüksək fəallıq oldu? Çünki insanlar gəlib səs vermək istəyirdilər. Niyə bunu etmək istədilər? Onlar sadəcə olaraq gələcəklərinə səs verdilər. Gələcək həmişə dövlətin rəhbəri ilə bağlıdır. İnsanlar liderə inanırsa, gəlib səs verirlər. Və demək olar ki, hamı gəlib səs verdi. Bu o deməkdir ki, siyasətçi nüfuz və hörmətə malikdir.

Əgər Qərb liderləri öz ölkələrində belə bir fəallığı təmin edə bilmirlərsə və bu qədər səs faizini toplaya bilmirlərsə, onlar "qeyri-demokratik" seçkilər haqqında qışqırmağa başlayırlar. Biz "demokratiya" ilə bağlı bütün bu müzakirələri daim eşidirik. Qərb demokratiyası digər insanların fikirlərini manipulyasiya etmək üsuludur. Əsl demokratiya odur ki, insanlar Qərbin himayədarlıq etdiyi şəxsi deyil, dövlətin başında görmək istedikləri lideri sərbəst şəkildə seçirlər. Ona görə də Azərbaycanda insanlar məntiqli seçim etdi. Azərbaycan daxilindəki əhval-ruhiyyəyə uyğun olaraq siyasi realitətlərə tam

uyğundur. Moskva İlham Əliyevin qalib gəlməsinə sevinir. Çünki bilir ki, bu, Rusiyaya dost olan siyasətçidir və bu siyasətçi ilə Azərbaycanla əlaqələrimiz daha da möhkəmlənəcək.

Maraqlıdır ki, İlham Əliyevi ilk növbədə Qərbin xarici təzyiqlər və manipulyasiya faktorlarından xilas olmaq istəyən dövlətlərin rəhbərləri təbrik edib. Və bu olduqca təbii. Qərbin sanksiyaları isə bizim qarşılıqlı fəaliyyətimizi daha da gücləndirdi.

Dünya təlatümlüdür. Biz Avropada nə baş verdiyini, ABŞ-da hansı ehtirasların tüğyan etdiyini görürük. Hər yerdə titrəyir. Qlobal qeyri-sabitlik var. Bu şəraitdə proqnozlaşdırıla bilən tərəfdaşlar hər bir ölkənin davamlılığı üçün mühüm amildir.

- Aİ-nin Azərbaycan əleyhinə bəyanat yaydığı gün Çarlz Mişel öz təbrikinə Avropa İttifaqının Ermənistan-Azərbaycan nizamlanmasında vasitəçiliyi davam etdirməsinin nə qədər vacib olduğunu nümayiş etdirdi. Mişel belə bir bəyanatla Aİ-nin hansısa "missiyasını" öz üzərinə götürdü ki?

- Çarlz Mişel Ermənistan-Azərbaycan danışıqlar yolunun Qərbin vasitəçiliyi ilə davam etməsini istədi. Və bununla da Ermənistanın mövqelərini gücləndirməyə çalışdı. Qərbin Əliyevi təbrik etməməsi ədəbsizlik olardı. Lakin bu "təbəssümlərin" arxasında hələ də yirtici xarakterli dayanır. Amma bu, artıq işləmir. Və öz milli maraqlarını həyata keçirmək üçün Xəzər və Cənubi Qafqaz regionuna, indiki halda Ermənistanla daxil olmağa çalışırlar.

Qərbə doğru sürüklənən İrəvan bütün danışıqların Qərbin vasitəçiliyi ilə gətməsini istəyir. Çünki o, belə vasitəçiliyin danışıqlarda Ermənistanın mövqeyini dəstəkləyəcəyinə inanır. Bakı və Moskva bunu çox gözəl başa düşürlər.

Azərbaycan da regionun digər dövlətləri kimi- Rusiya kimi, Türkiyə kimi, İran kimi (Ermənistan istisna olmaqla) regiondan kənar oyunçuların olmasında qətiyyətlə maraqlı deyil. Xüsusən də bu mövcudluq hərbi kəşfiyyatdır və mənfi siyasi keçmişə malikdir. Qərb elitası Cənubi Qafqazı parçalamaq, region ölkələrini bir-birinə qarşı qoymaq istədi.

- Bu gün Avropa İttifaqının səfiri Azərbaycan XİN-ə çağırılıb. Səbəb, Bakının fikrincə, Zaqafqaziyada sülhə xələl gətirən Aİ missiyasının Ermənistandakı fəaliyyəti, eləcə də kəşfiyyatla məşğul ola biləcək Çexi-

ya vətəndaşının Azərbaycan sərhədinə yaxınlaşması ilə bağlı qərbbə əhvalatıdır...

- Dediym kimi, Azərbaycan yalnız mövqeyini sərtləşdirəcək. Amma siz başa düşməlisiniz ki, Aİ missiyası Ermənistan ərazisində fəaliyyət göstərəcək və bundan sonra da edəcək. Çünki Ermənistan bu gün özünü Qərbin regiona daxil olduğu mərkəz kimi təklif edir. Paşinyan Britaniya nəşrinə müsahibəsində bir daha Ermənistanın Avropa İttifaqı ilə mümkün qədər yaxınlaşmağa hazır olduğunu təkrarlayıb.

- Ermənistanın baş naziri həmin müsahibəsində ölkənin KTMT-dən çıxması məsələsinə baxılmasının mümkünliyünü bir daha etiraf etdi... Və bildirdi ki, Ermənistan Ukrayna məsələsində Rusiyanın tərəfində deyil...

- Hələlik, mənə, Paşinyan Ermənistanın KTMT-dən çıxmasına hazır deyil. O, başa düşür ki, bu strukturdan çıxmaq iqtisadi problemlərlə dolu olan İrəvan üçün Rusiyaya qarşı ciddi siyasi demarş olacaq.

Ona görə də İrəvan ehtiyatla KTMT-dən, Rusiyadan uzaqlaşmaq taktikasını davam etdirəcək və iki kreslodan oturmağa davam edəcək. Ermənistanın xəyalları var idi ki, Rusiya onun üçün "şəbaldı otdan çıxacaq". Bu baş vermədi. Və o, istərik olmağa başladı. Qərbə doğru hərəkət hakimi erməni elitasının ümumi xəttidir.

İndi Ermənistan İrəvanın özünü təqsirli olduğu hər şeyi Rusiyanın üzərinə atmağa, onu bütün bələlərin və uğursuzluqların günahkarına çevirməyə çalışır. Lakin ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı 12 min erməni fərisinin döyüş meydanını tərk etməsini Ermənistanla heç kim xatırlamaq istəmir.

Paşinyan müsahibəsində bildirdi ki, Ermənistan təhlükəsizlik indeksində 7-ci yerdədir. 2020-ci ildə Ermənistan dövlətinin ikinci adamı Ararat Mirzoyanı İrəvanın mərkəzində radikalılar izdihamı məşinindən çıxarıb tepiklə vurursa, bu nə yeddinci yerdirdi?

- Müsahibədə Paşinyan yenə kifayət qədər qaribə bəyanatlar səsləndirdi: deyir ki, müqaviləni yerinə yetirməyən Azərbaycan-dır hər an qonşularına hücum edə bilər...

- Belə bəyanatlar ilk dəfədir səslənir? Bu gün Ermənistanın bütün siyasəti alt-üst olur. Yad ərazilərinin 20

faizini işğal edən və 30 illik işğalda olan ölkə özünün qurban olması fikrini təbliğ edib. Bu siyasətin mahiyyəti budur. Üstəlik, belə bir siyasətin Yer kürəsinin müxtəlif yerlərində erməni lobbisi tərəfindən güclü şəkildə təbliğ olunduğu faktır. Məsələn, erməni lobbiciləri ABŞ Konqresində oturlar. Onlar Dövlət Departamentinin qəbul etdiyi qərarlara təsir göstərirlər. Eyni şey Fransada da var. Lobbiciliyin güclü nəticələri var.

- Bu günlərdə müxtəlif səviyələrdə olan rus diplomatları bir-birinin ardınca bəyan edirlər: Ermənistan-Azərbaycan nizamlanmasına dair razılaşmaları yerinə yetirməyən Ermənistanı və Moskvanın İrəvanla münasibətlərində problemlər var, amma Azərbaycanla münasibətlər çox yaxşıdır.

- Vladimir Putin İlham Əliyevə təbriki oxusanız, hər şey aydın olar. Bütün məsələlər çox aydın şəkildə nöqtələnməmişdir. Azərbaycan Rusiya tərəfindən postsovet məkanında strateji müttəfiq kimi qəbul edilir. Ermənistan isə bu gün artıq tərəfdaş deyil, təəssüf ki, anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsinin uçqun kimi böyüdüüyü ölkədir. Biz görürük ki, erməni cəmiyyəti nəinki sürətlə dəyişir, o, təəssüf ki, getdikcə rusofobiya ilə doyur. Öz səhvlərini və problemlərini görmək istəməyində, onları Rusiyaya yönləndirirlər.

Bir neçə il əvvəl Nensi Pelosinin Ermənistanla necə qarşılandığına baxın. Hətta Leonid İliç Brejnevi belə qarşılamamışdılar. Bu transsendental bir şeydir. Bayden gəlsə yaqin hamı orada diz çökəcək. Bugünkü dünya pragmatik qərarlar tələb edir, indiki dünya kimin kim olduğunu göstərdi.

Bizim bələmiz ondan ibarətdir ki, biz hakim erməni elitasının bütün motivasiyasını və maraqlarının dolaşılıqlığını tam dərk etmirik. Çox vaxt eşidilən qiymətləndirmələr baş verən proseslərin dərinliyini təsvir etmir, biz öyrənməliyik və kimin hansı oyunçuları hansı iplərə çəkdiyini, onların maraqlarının nə olduğunu dəqiq başa düşməliyik. Mən erməni politologiya ictimaiyyəti ilə, Paşinyana və baş verənlərə təsir edənlərə işləmək tərəfdaşyam. Vəziyyəti başa düşmək sizə düzgün məqsədlər qoymağa imkan verəcək. Artıq biz fəaliyyət taktikasını qurmalyıq. Əgər Ermənistan Rusiya ilə konstruktiv qarşılıqlı fəaliyyət yolundan "sürüşməkdə" davam edərsə, biz artıq başa düşməliyik ki, ona hansı ardıcılıqla və hansı rıçaqlarla təsir edək. Bu hesablanmalıdır. Nəse baş verəndən sonra yox.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Dövlət hesabına xaricdə oxumaq istəyənlərə şad xəbər

Sənəd qəbulu başlayır

“Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı” çərçivəsində 2024-2025-ci tədris ili üzrə sənəd qəbuluna yaxın günlərdə start veriləcək. Bu barədə SİA-ya Elm və Təhsil Nazirliyindən məlumat verilib. Ötən ilin noyabrında 2024-2025-ci tədris ili üzrə “2022-2026-cı illər üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində dünyanın nüfuzlu universitetlərinin bakalavriat və magistratura səviyyələri üzrə maliyyələşdiriləcək təhsil proqramlarının siyahısı təsdiq edilərək ictimaiyyətə təqdim olunub. Siyahı 15 prioritet ixtisas sahələri üzrə dünyanın 28 ölkəsinin 179 nüfuzlu ali təhsil müəssisəsində tədris olunan 631 bakalavriat və 3362 magistratura olmaqla, ümumilikdə 3993 təhsil proqramını əhatə edir. Müvafiq siyahıda yer alan proqramlardan əlavə namizədlərin universitetlər üzrə “Top10”-da yer alan ali təhsil

müəssisələrindən istənilən ixtisas üzrə, eyni zamanda, bu il ilk dəfə siyahıya əlavə olunan mədəniyyət və incəsənət sahəsi üzrə müvafiq nüfuzlu ali təhsil müəssisələri üzrə Dövlət Proqramına müraciət etməsi nəzərdə tutulub.

“2022-2026-cı illər üzrə Dövlət Proqramı”na Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş siyahıda yer alan proqramların biri üzrə bakalavriat və magistratura səviyyəsinə qəbul olmağa hazırlaşan və ya sözügedən siyahıda yer alan proqramların birində hazırda təhsil alan Azərbaycan vətəndaşları müraciət edə bilərlər. Proqrama müraciət portal.edu.az şəxsi kabinetini üzərindən həyata keçiriləcək.

“2022-2026-cı illər üzrə Dövlət Proqramı”na müraciət edən zaman namizədlər müvafiq təhsil səviyyələri üzrə tələb olunan sənədləri təqdim etməlidirlər. Tələb olunan sənədlərlə müvafiq linke daxil olaraq tanış ola bilərsiniz: <https://shorturl.at/cgsPQ>

Qeyd edək ki, “2022-2026 Dövlət Proqramı” çərçivəsində dünyanın 21 ölkəsinə aid 139 ali təhsil müəssisəsində 752 nəfər tələbə təqaüd almaq hüququ qazanıb.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarımızı
dərc etməyə hazırıq!

Azərbaycan idmançısı Avropada ilin ən yaxşı gimnastı seçilib

medal qazanıb. Malkinin yer aldığı yığmamız da komanda hesabında birinci olub.

Azərbaycan tamblinqçisi Mixail Malkin Avropada ilin gimnastı adına layiq görülüb. SİA Avropa Gimnastikasının rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, idmançı 226 min 339 səsle bütün rəqiblərini qabaqlayıb. O, səslərin 52 faizini toplayıb. İlin məşqçisi isə digər həmyerlimiz Adil Hüseynzadə (tamblinq) seçilib. O, 196 min 735 səsle (46 faiz) birinci olub.

Qeyd edək ki, Mixail Malkin ötən il Böyük Britaniyanın Birmingem şəhərində keçirilən batut gimnastikası və tamblinq üzrə dünya çempionatında qızıl

Ölkəmizdə sürət qatarları kifayət qədər sürətlidir?

“Qatarla sənişindəşmanın mühüm elementlərindən biri onun daha səsiz və sürətli olmasıdır. Müasir sənişindəşmada ən önəmli faktor sürət faktorudur. Bu, böyük meqapolisləri birləşdirən vacib elementdir. Bu gün Bakı-Gəncə sürət qatarının sürətinin aşağı olması və bunun sosial şəbəkələrdə, mətbuat orqanlarında paylaşılması, əlbəttə ki, ürəkəçən deyil”. Bu sözləri SİA-ya nəqliyyat üzrə ekspert Aslan Əsədov deyib. Onun sözlərinə görə, burada yalnız texniki bazaya baxmaq düzgün deyil, parametrlər də yola uyğun gəlməlidir: “Yol mühiti, sənişindəşımada ələdir ki, tək qatara deyil, reysin imkanlarına da nəzər yetirmək lazımdır. Bunların hamısına kompleks yanaşılmalıdır. Ümumiyyətlə, qatar reysdə hərəkət edən zaman, qatarın yoluna əlavə birləşmələr, kəsişmələr çıxa bilər. Bunlar nəzərə alınmalıdır”.

Ekspert sözlərinə davam edərək bildirib ki, qatarın hər hansı bir stansiyadakı ləngiməsi, ümumi sürətə və gecikməyə təsir göstərir: “Nəticədə sürətin aşağı düşməsi, bəzi stansiyalarda qatarın aşağı sürətlə keçməsi, bir çox vaxt və bunun kimi problemlərə əsaslanır. Bu qatarın hərəkəti zamanla sənişinlər arasında narazılığa səbəb olur, bu da gərginliyə gətirib çıxarır. Reyslərdə olan xətlərin sayının artırılması, əlavə köməkçi dəmiryollarının çəkilməsi bu sürət məsələsinin həlli ola bilər”.

Ləman Sərraf

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2900